

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21-05-10038

Chișinău

05.11.2020.

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, **în mod prioritar**, proiectul de lege pentru aprobarea Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 789 din 28.10.2020.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

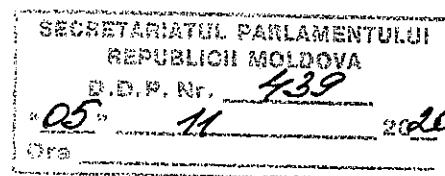
Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 103 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (7 file);
4. Avizele și recomandările recepționate în cadrul avizării (76 file);
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege (62 file).

Prim-ministru

ION CHICU

Ex.: Natalia Cristian
Tel.: 022/250-221
natalia.cristian@gov.md

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 789

din 28 octombrie 2020

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea
Strategiei privind asigurarea independenței și integrității
Sectorului justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni
pentru implementarea acesteia**

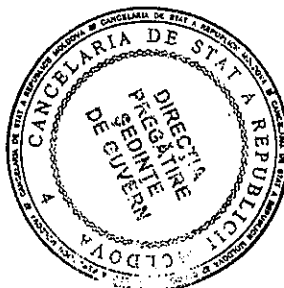
Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

ION CHICU

Fadei Nagacevski

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**

pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Art. 1. – Se aprobă Strategia pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021-2024 și a Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, potrivit anexei nr. 1 și nr. 2.

Art. 2. – Autoritățile și instituțiile publice vor întreprinde măsurile necesare în vederea realizării Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021-2024.

Președintele Parlamentului

INTRODUCERE

Asigurarea unei justiții independente și imparțiale, precum și dezvoltarea instituțiilor care gravitează spre realizarea sarcinilor de asigurare a unei justiții echitabile, eficiente și de calitate constituie un postulat central al statului de drept.

Pentru Republica Moldova îmbunătățirea sectorului justiției a fost și rămâne o prioritate majoră care are o importanță covârșitoare pentru întreaga societate și constituie o condiție esențială pentru dezvoltarea cu adevărat a unei societăți democratice în care supremația legii și respectarea drepturilor și libertăților omului reprezintă valori supreme garantate.

Puterea judecătorească reprezintă forumul adecvat pentru asigurarea respectării drepturilor și stabilirea obligațiilor juridice. Fiind parte componentă a puterii de stat, puterea judecătorească influențează direct exercitarea drepturilor și libertăților omului, fapt ce impune asigurarea autonomiei și independenței sale. Principiul independenței reprezintă baza constituțională de menținere a acestei puteri ca una cu drepturi depline în arhitectura statului.

Asigurarea unui act de justiție eficient, accesibil și de calitate reprezintă o așteptare legitimă a cetățenilor unei societăți întemeiate pe respectul normei de drept. Un sistem judiciar dobândește legitimitate și respect din partea cetățenilor în urma funcționării excelente, care are drept rezultat hotărâri judecătorești imparțiale, clare și bine motivate. Prin urmare, creșterea gradului de încredere publică în justiție, ca element fundamental al legitimității oricărui sistem judiciar, precum și funcționarea eficientă a acesteia în serviciul cetățenilor, are ca premisă transparența și responsabilitatea acestui sistem.

Modul în care este înfăptuită justiția influențează direct coordonatele fundamentale de funcționare a societății, precum securitatea juridică și dezvoltarea economică. Un sistem de justiție funcțional garantează faptul că cetățenii și mediul de afaceri pot beneficia pe deplin de drepturile lor, consolidează încrederea reciprocă și contribuie la crearea unui mediu investițional favorabil.

Calitatea justiției constituie și un angajament asumat de Republica Moldova în procesul de integrare europeană și devine o dominantă în instaurarea prin actul de justiție a unui stat de drept, a ordinii, dreptății și adevărului în societate. În acest proces de asigurare a valorilor democratice, standardele Consiliului Europei în domeniul justiției, supremației legii, combaterii corupției și protecției drepturilor omului constituie instrumente-cheie. Succesul realizărilor în sectorul justiției trebuie să constituie principalul imbold care condiționează afirmarea Republicii Moldova ca stat democratic și partener credibil în raport cu comunitatea internațională.

Conjugarea eforturilor de consolidare a sectorului justiției prin asumarea responsabilităților de către toți actorii din cadrul sistemului judecătoresc, autorităților publice, profesiilor liberale, precum și societatea civilă, determină trasarea în continuare a unor obiective care să permită crearea unui sistem eficient, transparent, modern adaptat cerințelor societății și care să răspundă provocărilor viitorului.

I. ANALIZA SITUAȚIEI

În vederea edificării unui sector al justiției accesibil, eficient, independent, transparent, profesionist și responsabil față de societate, care să corespundă standardelor europene, să asigure supremația legii și respectarea drepturilor omului și să contribuie la asigurarea încrederii societății în actul de justiție, prin Legea nr. 231/2011 a fost aprobată Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ), iar prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012 a fost aprobat Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei. Ulterior, prin Hotărârea Parlamentului nr. 259 din 8 decembrie 2016, termenul-limită de realizare a acțiunilor din Planul de acțiuni pentru implementarea SRSJ a fost extins până la 31 decembrie 2017.

SRSJ a reprezentat o nouă etapă în construirea unui sector al justiției modern, pornind de la câteva premise: pe de o parte percepția quasi-generală privind nivelul mare de corupție în sectorul justiției, lipsa încrederii în justiție, iar pe de altă parte, necesitatea valorificării aspirației țării noastre de a se integra în Uniunea Europeană, precum și rolul crucial pe care îl joacă justiția în dezvoltarea mediului de afaceri, atragerea investițiilor în țară. În acea etapă, identificarea și descrierea problemelor a pornit de la cele mai pertinente sondaje și măsurători naționale și internaționale: Barometrul Opiniei Publice (sondaj național)¹, Barometrul Global al Corupției (sondaj internațional)², precum și cercetări sociologice sectoriale. Datele acestor cercetări au constituit unul din punctele de pornire în elaborarea SRSJ care a fost construită pe șapte piloni, centrați mai mult pe instituțiile din sector: sistemul judecătoresc (pilonul I), justiția penală (pilonul II), accesul la justiție (pilonul III), integritatea în sectorul justiției (pilonul IV), dezvoltarea economică (pilonul V), drepturile omului în sectorul justiției (pilonul VI). Pilonul VII a fost pilonul transversal, realizarea acțiunilor din cadrul acestuia urmând să contribuie la sincronizarea și coordonarea acțiunilor de reformă. Marea parte a acțiunilor încadrate în SRSJ și Planul de acțiuni pentru realizarea acestora au vizat măsuri de cercetare, de elaborare a cadrului normativ și de restructurare a instituțiilor.

La expirarea a 6 ani de reformă sub umbrela SRSJ se poate constata că multe din acțiunile programate și-au atins rezultatul scontat și multe reforme,

¹ Datele Barometrului opiniei publice pot fi consultate on-line: < <http://ipp.md/old/lib.php?l=ro&idc=156> >.

² Datele privind Republica Moldova - Global corruption barometer – și Indicele percepției corupției: <https://www.transparency.org/en/countries/moldova>

chiar dacă au întârziat sau au fost tergiversate, s-au transpus în practică. Printre cele mai importante realizări pot fi notate³:

- 1) reformele de ordin legislativ și instituțional prin care au fost consolidate capacitățile de administrare a sistemului judecătoresc: Consiliul Superior al Magistraturii și organele specializate ale acestuia;
- 2) lansarea reformei hărții amplasării instanțelor judecătorești;
- 3) crearea noilor mecanisme de selecție, evaluare a performanțelor și răspunderii disciplinare a judecătorilor; consolidarea rolului și statutului Inspecției judiciare;
- 4) reforma Institutului Național al Justiției;
- 5) consolidarea sistemului asistenței juridice garantate de stat, lărgirea spectrului asistenței și a cercului de subiecți;
- 6) revizuirea procedurilor de executare a hotărârilor judecătorești;
- 7) regândirea și, după caz, consolidarea normelor privind organizarea și funcționarea profesiilor conexe sectorului justiției: notari, avocați, executori judecătorești, experți judiciari, mediatori, administratori autorizați, traducători/interpreți;
- 8) reforma Procuraturii, a organelor de administrare a acesteia, a statutului procurorilor, crearea, fortificarea procuraturilor specializate;
- 9) crearea bazei legislative privind reabilitarea victimelor infracțiunilor și consolidarea sistemului justiției prietenoase copiilor;
- 10) instituirea unor noi mecanisme de prevenire a corupției și garantare a integrității în sectorul justiției;
- 11) revizuirea codurilor de etică a actorilor din sectorul justiției și crearea unor mecanisme pentru investigarea/reacționarea la abaterile etice;
- 12) reforma instituției Avocatului Poporului;
- 13) lansarea procesului de modernizare și consolidare a cadrului legal și instituțional al sistemului penitenciar și sistemului probațiunii;
- 14) adoptarea noilor reguli pentru procesul de elaborare a actelor normative.

Asigurarea încrederii societății în actul de justiție a fost punctul principal ținut în procesul de reformare. Cercetările privind încrederea societății în justiție, în perioada implementării SRSJ arată o evoluție a acesteia. Astfel, conform datelor oferite de Barometrul opiniei publice dacă în anul 2011 gradul de încredere a cetățenilor în justiție era evaluat cu 18 %, în anul 2019, urmare a reformelor realizate în sector, 26 % din populație declară că au încredere în justiție⁴.

³ Rapoartele de progres privind implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 sunt disponibile on-line: <http://justice.gov.md/tabview.php?l=ro&idc=489>.

⁴ Datele Barometrului opiniei publice pot fi consultate și on-line: <http://ipp.md/old/lib.php?l=ro&idc=156>.

Totodată, conform rezultatelor sondajului realizat la nivel național în rândul avocaților cu privire la independența, eficiența și responsabilitatea justiției din Republica Moldova, în perioada noiembrie–decembrie 2018 de Centrul de Investigații Sociologice și Studii de Marketing „CBS-AXA”, la solicitarea Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), 48% din respondenți (avocați) consideră că reformarea sistemului judecătoresc începută în anul 2011 a avut un impact pozitiv asupra sistemului judecătoresc, în anul 2015 cifra constituind 43%⁵. Același sondaj realizat arată că avocații consideră că soluțiile judecătorilor sunt cel mai des influențate de către politicieni (90,7%), procurori (83,9%), alți judecători (68,2%), Consiliul Superior al Magistraturii (65,1%).

În același timp, potrivit altui sondaj, percepția privind performanța instanțelor judecătorești din Republica Moldova diferă între cetățeni și mediul de afaceri, pe de o parte, și utilizatorii profesioniști ai serviciilor judecătorești și angajații din sectorul justiției, pe de altă parte. Astfel, în Raportul elaborat de către Banca Mondială în colaborare cu Fondul pentru buna guvernare al Marii Britanii intitulat „Îmbunătățirea accesului la justiție: De la resurse spre rezultate” este indicat că potrivit anchetelor realizate la finele anului 2017: „76 la sută din publicul general și 76 la sută din comunitatea de afaceri au exprimat opinii negative.⁶ Majoritatea respondenților în grupuri au tendința să declare lipsa unor schimbări reale în perioada 2015-2017. 46 la sută din cetățeni și 47 la sută din companii sunt de părerea că amploarea corupției s-a intensificat. Totuși, doar 19 la sută din utilizatorii profesioniști și 14 la sută din angajații sectorului justiției au manifestat opinii similare, reflectând un grad mai mare de optimism despre eforturile de combatere a corupției, față de cei „din interiorul” sistemului. Cetățenii și mediul de afaceri sunt de părerea că prevalența corupției se datorează impunității persoanelor corupte și corupției ca tradiție socială. 20 la sută din cetățeni au raportat dare de mită (plătită personal sau prin terți).”

Problemele de integritate și nivelul ridicat al corupției în cadrul sistemului de justiție sunt confirmate și de rezultatele studiului periodic efectuat de Transparency International (TI). Conform celor mai recente date, Republica Moldova s-a clasat pe locul 122 din 180 de țări în 2017, cu un scor de 31 din 100, față de indicele compus al UE de 66⁷. Mai mult, în 2016, Transparency Internațional a lansat Barometrul Global al Corupției pentru Europa și Asia Centrală⁸. În clasamentul celor 42 de țări, printre țările cu cea mai mare

⁵ Rezultatele sondajului pot fi consultate și on-line:

<<http://crjm.org/wp-content/uploads/2019/01/2018-Sondaj-Perceptia-avocati-justitie.pdf>>.

⁶ Raportul Băncii Mondiale Îmbunătățirea accesului la justiție: „De la resurse spre rezultate”, disponibil on-line: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/295451537501885223/pdf/UPDATED-Moldova-JSPEIR-Final-Romanian.pdf>

⁷ Transparency International. „Indicele corupției reflectă reacția dezamăgitoare la corupție a Republicii - Moldova”, disponibil on-line:

http://www.transparency.org/news/pressrelease/corruption_index_reflects_moldovas_disappointing_response_to_corruption

⁸ Barometrul Global al Corupției pentru Europa și Asia Centrală:

https://images.transparencycdn.org/images/2016_GCB_ECA_EN.pdf

îngrijorare privind răspândirea corupției este și Republica Moldova, iar sectorul justiție înregistrează un nivel de 67%.

Deși datele sondajelor la nivel național și internațional nu reprezintă în cea mai mare parte o tendință pozitivă, analizele efectuate⁹ arată că rezultatele sunt influențate în mod indirect și de următorii factori: a) interdependența încrederii în justiție cu încrederea în alte instituții ale statului – scăderea încrederii populației în instituțiile statului determină și scăderea încrederii în justiție; b) mediatizarea – gradul și modul în care anumite evenimente legate de justiție sunt mediatizate la fel modelează percepția publicului.

Implementarea SRSJ a contribuit la crearea unei baze normative noi pentru majoritatea instituțiilor și profesiilor din sectorul justiției, majoritatea acestor prevederi fiind transpuse în practică, altele însă urmează a fi valorificate și implementate treptat și pe parcursul următorilor ani, pentru a produce rezultatele scontate. Totuși, potrivit Raportului misiunii de evaluare din 2018 a Comisiei Internaționale a Juriștilor (CIJ): „În pofida demarării unor reforme juridice, implementarea activităților prevăzute în ele trenează și deseori este afectată de lipsa voinței politice și a convingerii. Rezultatul acestui fapt este un sistem judecătoresc, care, deși ar putea fi complet independent, încă nu s-a ridicat la acest nivel, deoarece semnificația deplină a independenței judiciare încă nu s-a înrădăcinat suficient de bine în mentalitatea celor care îl reprezintă – judecătorii. Cu toate problemele legate de implementare, reformele pot semnală începutul instalării unei independențe judiciare reale, imprimată în inimile și mințile tuturor actorilor din sistemul justiției.”¹⁰

Ultimele rapoarte de progres privind gradul de realizare a SRSJ elaborate de către Ministerul Justiției, în calitate de coordonator central al procesului de reformare a sectorului justiției, arată că măsurile prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea SRSJ, adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012 au fost executate în proporție de 86%. Gradul de realizare a fost calculat în baza Metodologiei de monitorizare și evaluare a SRSJ aprobată de Ministerul Justiției, ținând cont în principal de indicatorii prevăzuți în Planul de acțiuni. Mai multe evaluări naționale, internaționale, precum și promotorii reformei au constatat că indicatorii stabiliți pentru măsurarea realizării SRSJ au fost preponderent de natură cantitativă și mai puțin calitativă, așa încât la final de acțiune a SRSJ, a fost dificil de a evalua impactul pe care l-a produs (date disponibile în: rapoartele de evaluare a implementării SRSJ elaborate de către grupurile de lucru pentru coordonarea și monitorizarea implementării; Studiul de evaluare al implementării SRSJ, efectuat cu suportul experților Consiliului

⁹ Evoluția încrederii în justiție din 2008 până în 2019, efectuată de Centrul de Resurse Juridice din Moldova: <https://crjm.org/wp-content/uploads/2020/06/increderea-in-justitia-din-Republica-Moldova.pdf>

¹⁰ Raportului misiunii de evaluare a Comisiei Internaționale a Juriștilor (CIJ) „Promisiunea neîndeplinită privind un sistem judecătoresc independent în Moldova”.

Europei; raportul Curții de Conturi privind performanța implementării SRSJ¹¹; precum și alte rapoarte efectuate de către mai multe organizații necomerciale).

Evaluările SRSJ realizate de către subiecții independenți arată că aceasta ca instrument de politici holistice a stabilit obiective foarte ambițioase, care au fost dificil de realizat. Spectrul și aria de acoperire mult prea mare, a generat dificultăți în realizarea cu succes a SRSJ. Aceasta a inclus acțiuni interconectate, iar stagnarea, tergiversarea unei acțiuni a atras nerealizarea în lanț a mai multor acțiuni.

Așa cum s-a menționat în textul SRSJ, dar și în rapoartele anuale întocmite, realizarea eficientă a SRSJ putea fi afectată de 3 riscuri: instabilitatea politică, rezistența din partea autorităților care urmau a fi supuse reformelor și capacitățile insuficiente de absorbție a fondurilor pentru implementarea reformei. La expirarea perioadei de implementare s-a constatat că unele din aceste riscuri pe parcurs au dispărut, iar unele chiar dacă s-au produs, au căpătat alte conotații. O bună parte din riscurile identificate în etapa lansării precedentului document strategic pentru reforma sectorului justiției, în special au afectat de o manieră considerabilă și pe un termen îndelungat valorificarea și îndeplinirea acțiunilor programate.

În anul 2018, prioritățile pe sectorul justiției pe termen scurt au fost trasate în documentul de politici al Ministerului Justiției intitulat „Mica reformă a justiției”. Astfel, având în vedere direcțiile strategice stabilite pentru anul 2018, s-a reușit operarea modificărilor la cadrul legislativ care reglementează sistemul judecătoresc, în partea ce ține de:

- 1) revizuirea criteriilor de selecție, evaluare și promovare a judecătorilor;
- 2) asigurarea competitivității în procesul de promovare și transferare a judecătorilor;
- 3) consolidarea rolului Consiliului Superior al Magistraturii, în special prin limitarea calității de membru la un singur termen și a dreptului de vot al Procurorului General, președintelui Curții Supreme de Justiție și ministrului Justiției în problemele referitoare la cariera judecătorilor (numirea, promovarea, sancționarea disciplinară și destituirea judecătorilor);
- 4) asigurarea autonomiei funcționale a Inspecției Judiciare față de Consiliul Superior al Magistraturii;
- 5) revizuirea mecanismului de examinare a abaterilor disciplinare.

Adoptarea acestui pachet de legi (Legea nr.136/2018 și Legea nr.137/2018) a avut drept scop sporirea eficacității și independenței sistemului judiciar, consolidarea rolului Consiliului Superior al Magistraturii, promovarea unui

¹¹ Hotărîrea Curții de Conturi nr. 43 din 30.11.2016 Privind Raportul auditului performanței „Implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (8 luni):resurse generoase – rezultate incerte”, disponibilă on-line: <http://www.ccrm.md/hotariri-si-rapoarte-1-95?idh=813>.

sistem bazat pe merit în procesul de selecție și promovare a judecătorilor, precum și la îmbunătățirea mecanismului de responsabilizare a judecătorilor.

În pofida eforturilor depuse până în prezent, starea lucrurilor în justiție nu a ajuns să îndeplinească standardele de înaltă calitate stabilite pentru aceasta. Principalele motive ale acestei situații sunt:

- 1) menținerea factorilor coruptibili și a elementelor care afectează integritatea actorilor din justiție;
- 2) capacități insuficiente de performanță și gestionare a resurselor umane;
- 3) cultura juridică sub-dezvoltată;
- 4) practici judiciare neuniforme;
- 5) aplicarea deficitară a cadrului normativ;
- 6) concentrarea excesivă asupra acțiunilor pe termen scurt în elaborarea cadrului legislativ și lipsa unei viziuni sistemice pe termen mediu și lung;
- 7) instabilitate legislativă (inițiative incoerente, necorelate și formulate fără o consultare largă).

Domeniul justiției, în special asigurarea unei justiții independente, a constituit prioritatea-cheie a guvernelor și în perioada anilor 2019-2020. Potrivit programelor de activitate ale acestora, asigurarea unui stat de drept în Republica Moldova este de neconceput fără o intervenție majoră în acest domeniu.

Având în vedere că procesul de planificare strategică trebuie să fie un proces permanent, continuu și coerent este iminentă adoptarea unui nou document de politici pentru următoarea perioadă de timp. O abordare strategică și sistemică într-un nou document de politici a obiectivelor aferente problemelor existente, cu stabilirea (definirea) instrumentelor de soluționare și a impactului așteptat, va permite stabilirea pe termen mediu a unei viziuni de ansamblu de dezvoltare durabilă a sectorului justiției.

Prioritățile stabilite în acest document de politici și reflectate în direcțiile strategice derivă din:

- 1) măsurile stabilite în SRSJ care nu au fost realizate/au fost realizate parțial sau necesită a fi fortificate;
- 2) disfuncționalitățile semnalate în practică la nivel de sistem;
- 3) rapoartele/expertizele și declarațiile structurilor internaționale privind deficiențele sistemului judecătoresc din Republica Moldova.

Acest document de politici este congruent și Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), adoptate de statele membre ale Organizației Națiunilor Unite, în cadrul Summitului pentru Dezvoltare Durabilă din 25 septembrie 2015 și care au fost incluse în Agenda pentru Dezvoltare Durabilă – 2030, și anume Obiectivului 16 care urmărește *„promovarea societăților pașnice și incluzive pentru dezvoltare durabilă, asigurarea accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelele”*.

Strategia își propune să răspundă provocărilor legate de îmbunătățirea sectorului justiției și demonstrează angajamentul statului de a asigura un sector al justiției independent, imparțial, responsabil și eficient.

În același timp, o problemă constantă raportată de actorii interni și partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova este concentrarea eforturilor de reformă și a politicilor doar pe acțiuni de modificare a legislației și restructurării instituționale, fiind omisă, cel mai frecvent, componenta de punere în aplicare efectivă a modificărilor legislative și instituționale. Astfel, având în vedere faptul că prin strategia anterioară s-a intervenit cu modificări substanțiale de ordin legislativ și restructurări instituționale, în prezent eforturile urmează a fi focalizate cu preponderență pe componenta de punere în aplicare efectivă a modificărilor legislative și instituționale.

Rezultatele evaluării SRSJ au conturat necesitatea unei arhitecturi mai suplă pentru noua strategie. Din această perspectivă, respectivul document strategic în domeniul justiției este conceput de o manieră mult mai concentrată care țintește cele mai vulnerabile componente ale sectorului justiției și care nu sunt reflectate în alte documente de politici sectoriale adoptate. Suprapunerea acțiunilor prin diferite documente de politici induc confuzii la implementare din partea autorităților responsabile sau la degrevarea de orice răspundere pentru implementare.

În același timp, obiectivele și acțiunile stabilite în alte documente de politici pe segmentul drepturilor omului, integrității și combaterii corupției în sectorul public urmează a fi corelate cu cele stabilite în prezentul document, ori acestea din urmă intercalează cu sistemul justiției și nu pot fi decuplate în mod direct de la acesta.

Totodată, având în vedere că prezentul document de politici reprezintă o continuare firească a reformelor inițiate în procesul implementării SRSJ, se intenționează distanțarea de la conceptul de reformare și concentrarea pe aspectele de dezvoltare, după caz, de consolidare sau valorificare a potențialului sectorului justiției. După implementarea SRSJ, prin noul document urmează să se contureze un nou stadiu al îmbunătățirii sau „reglajului fin” a cadrului normativ deja adoptat, consolidarea capacității instituționale și profesionale a instituțiilor reformate, alinierea proceselor de reformă a justiției la recomandările și standardele instrumentelor internaționale în domeniu, precum și la angajamentele Republicii Moldova asumate față de partenerii de dezvoltare.

II. DIRECȚIILE STRATEGICE, OBIECTIVELE SPECIFICE ȘI REZULTATELE SCONTATE

Prin prezenta Strategie se intenționează continuarea proceselor lansate și implementate, care au reprezentat o nouă etapă în edificarea unui sector al

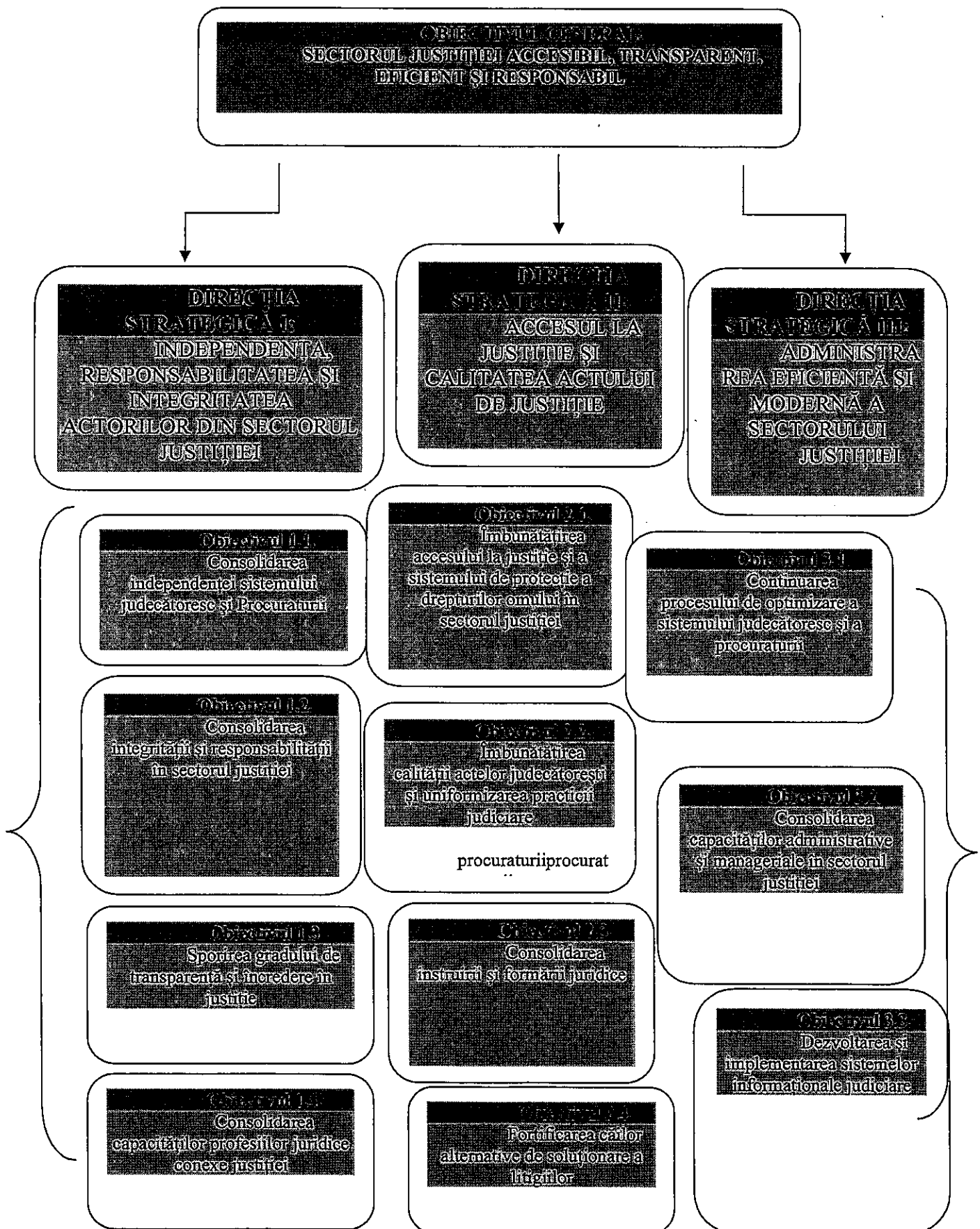
justiției modern și care au contribuit la crearea unei noi infrastructuri legislative și instituționale. Consolidarea sectorului judecătoresc determină abordarea mai multor componente ale acestui proces, toate aceste obiective fiind subsumate unui obiectiv general și fundamental, cel al asigurării unui sector al justiției accesibil, transparent, eficient și responsabil. O justiție modernă, în care să fi fie asigurate independența și eficiența, reprezintă mai mult decât un deziderat.

Obiectivul general, direcțiile strategice și obiectivele specifice ale Strategiei ținesc problemele critice și vulnerabilitățile sectorului justiției atestate în rapoartele de evaluare și în discuțiile cu actorii din sector și se concentrează pe asigurarea coerenței și continuității reformelor precedente, pe modernizarea în continuare a sectorului, sporirea eficienței, calității și accesului la justiție, precum și se orientează spre noile tendințe moderne abordate în domeniul justiției de mai multe structuri europene.

Fiecare direcție strategică și obiectiv cuprins în prezenta Strategie se subsumează următoarelor principii, a căror respectare este esențială pentru realizarea unui sistem judiciar modern:

- 1) respectarea statului de drept, a supremației legii și a drepturilor omului;
- 2) garantarea unei reale separații și a echilibrului puterilor în stat, prin consolidarea independenței și integrității puterii judecătorești;
- 3) asigurarea stabilității cadrului normativ și instituțional;
- 4) consolidarea instituțională și cooperarea loială dintre instituțiile cu atribuții în administrarea sistemului judiciar și înfăptuirea justiției;
- 5) implementarea celor mai bune practici europene legate de funcționarea sistemului judiciar;
- 6) asigurarea transparenței actului de justiție.

Se propune ca respectivul document strategic să fie orientat pe **3 direcții strategice**, iar pentru fiecare direcție strategică au fost stabilite obiectivele care urmează a fi atinse în următorii patru ani.

Direcția strategică I

Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției

Obiectivul 1.1. - Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii

Independența justiției este o cerință de bază a statului de drept, care derivă din principiul separației puterilor în stat. Această cerință impune atât independența structurală a sistemului de justiție, cât și independența individuală a judecătorilor. Principiul independenței judecătorului este principiul în afara căruia nu se poate vorbi de o autentică activitate de îndeplinire a justiției, judecătorul trebuie să beneficieze atât de o independență externă, cât și o independență internă, indiferent de poziția sa în sistem, iar cultura de subordonare ierarhică trebuie eliminată. Percepția care planează în prezent în societate că unele verdicte sunt emise de judecători sub presiunea anumitor factori, abuzurile din sistem, justiția selectivă, influențele necorespunzătoare atât din interior, cât și din exterior (inclusiv influențe de ordin politic), factorii de corupție, dar și lipsa de integritate a actorilor din sistem erodează în ansamblu autoritatea puterii judecătorești și afectează grav încrederea în independența judecătorilor.

Principiul independenței judecătorilor și asigurarea stabilității mandatului este consacrat prin Constituție. În același timp, potrivit standardelor internaționale și recomandărilor forurilor internaționale (Comisia de la Veneția¹², Grupul Statelor împotriva Corupției din cadrul Consiliului Europei¹³ (GRECO) anumite prevederi ale Legii Supreme urmează a fi revizuite în scopul fortificării garanțiilor de independență ale judecătorilor și excluderii factorilor politici care influențează cariera acestora. În acest sens, modificarea Constituției prin excluderea termenului inițial de 5 ani de numire a judecătorilor în funcție va asigura stabilitatea mandatului până la atingerea plafonului de vârstă. Siguranța mandatului reprezintă un element fundamental al independenței judecătorilor, iar numirea judecătorului până la o vârstă obligatorie de pensionare reprezintă garanția mandatului acestora. Totodată, operarea amendamentelor constituționale în sensul numirii judecătorilor Curții Supreme de Justiție de către președintele Republicii Moldova la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, și nu de către Parlament cum este în prezent, va reduce influența factorilor politici asupra procedurii de numire a judecătorilor, precum și va uniformiza procedura de numire a judecătorilor în toate instanțele judecătorești din țară. Or, deși prevederile legale stabilesc că doar în cazul în care există probe incontestabile de incompatibilitate a candidatului la funcția de judecător al Curții

¹² Opinia Comisiei de la Veneția nr. 916/2018 (CDL-AD(2018)003-e), nr.983/2020 (CDL-AD(2020)001 și nr. 983/2020 CDL-AD(2020)007.

¹³ Raportul GRECO privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, adoptat la 1 iulie 2016.

Supreme de Justiție cu funcția respectivă, de încălcare a legislației de către acesta sau de încălcare a procedurilor legale de selectare și promovare, președintele Parlamentului în temeiul unui aviz al Comisiei juridice pentru numiri și imunități poate restitui o singură dată Consiliului Superior al Magistraturii candidatura propusă, se atestă situații în care factorul politic în mod arbitrar ignoră prevederile legale.

Prin modificările constituționale urmează a fi excluse și prevederile care stabilesc numirea președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești de către președintele Republicii Moldova la propunerea CSM, aceasta fiind o competență exclusivă a CSM ce ține de administrarea sistemului judecătoresc. Instituirea unui mecanism de antrenare a corpului de judecători a instanței judecătorești în procesul de selecție a candidaților pentru funcția de președinte și vicepreședinte și atribuirea competenței Consiliului Superior al Magistraturii de numire a persoanelor în funcții administrative va contribui la o mai bună administrare a sistemului.

Un element distinct în garantarea independenței puterii judecătorești este asigurarea exercitării funcțiilor în mod corespunzător, fără ca independența acestora să fie compromisă de teama începerii urmăririi penale. Deși standardele europene permit judecătorilor să fie trași la răspundere penală în exercitarea funcțiilor lor judiciare, pragul este destul de înalt, și anume doar în cazul în care este probată indubitabil, dincolo de orice îndoială rezonabilă, intenția directă în pronunțarea unei hotărâri contrare legii. Sub imperiul actualei componente de infracțiuni cuprinsă la art. 307 din Codul penal s-au atestat cazuri de imixtiuni arbitrare în funcțiile judiciare, fapt care determină întreprinderea măsurilor de iradiere pe viitor a unor situații similare.

În același timp, un rol fundamental în garantarea independenței judecătorești, în buna funcționare a sistemului judiciar și, implicit, în menținerea unui echilibru în interiorul acestuia îi revine Consiliului Superior al Magistraturii. Disfuncționalitățile atestate pe parcursul ultimei perioade în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, încercările de revocare a membrilor aleși din rândul judecătorilor, au avut grave implicații asupra imaginii și funcționalității întregului sistem judecătoresc. Modificarea componentei structurale a Consiliului Superior al Magistraturii, cu excluderea membrilor din oficiu, instituirea garanțiilor referitoare la cota de reprezentare a judecătorilor, extinderea posibilității de a alege în componența Consiliului și reprezentanți ai altor profesii juridice cu stabilirea unui mecanism transparent și incluziv de selectare a acestora sunt doar unele elemente de ordin constituțional și infraconstituțional care urmează a fi reglementate. Un rol determinant în acest proces, în special în cel ce ține de cariera judecătorilor și responsabilizarea disciplinară îl au și organele specializate ale CSM-ului care trebuie să dea dovadă de independență, echidistanță, corectitudine și profesionalism în activitate și deciziile luate. În raportul său GRECO și-a exprimat îngrijorarea „în

privința motivării insuficiente a hotărârilor CSM, în special în ceea ce privește selecția, cariera și răspunderea disciplinară”, mai ales în privința faptului că CSM „nu își motivează deciziile în care se abate de la [hotărârile Colegiului pentru selecție], invocând doar numărul de voturi acordate pentru fiecare candidat”.

Totodată, menținerea independenței și a prestigiului justiției, dar și a unei administrări eficiente nu se poate face doar prin măsuri de ordin legislativ. Pentru aceasta este nevoie și de o coeziune internă, prin luarea de poziție și acțiuni ferme ale corpului de judecători, orientate spre apărarea propriei independențe. Rolul de garant al independenței sistemului judecătoresc trebuie să fie realizat în primul rând de către CSM prin denunțarea publică a amenințărilor la adresa sistemului în general și a independenței fiecărui judecător în particular, prin elucidarea provocărilor cu care se confruntă sistemul judecătoresc. CSM trebuie să manifeste un rol activ și promptitudine cu privire la apărarea corpului magistraților împotriva actelor de natură a aduce atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora, precum și să comunice public realitatea faptică în cazul prezentării unor informații false.

Priorități continuă să constituie și asigurarea independenței corpului de procurori și fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor și a activității colegiilor sale, precum și revizuirea componenței CSP, în special a membrilor de drept, potrivit recomandărilor GRECO. Consiliul Superior al Procurorilor fiind garantul independenței și imparțialității procurorilor trebuie să dispună de plenitudinea instrumentelor necesare pentru realizarea sarcinilor sale. În acest sens urmează a fi revăzut conceptul de funcționare a unor mecanisme care în prezent nu constituie parte structurală a Consiliului Superior al Procurorilor (de exemplu, Inspekția procurorilor). În partea ce ține de asigurarea independenței procurorilor, Consiliul consultativ al procurorilor europeni (CCPE) în Avizul nr. 9 stabilește că: „independența și autonomia Parchetului este un corolar esențial al independenței sistemului judiciar” și că „tendința generală de consolidare a independenței și autonomiei efective a Parchetului ar trebui încurajată”.

Perfecționarea sistemului de selecție și promovare a judecătorilor și procurorilor, prin excluderea practicilor care ar sugera existența unor factori de favorizare a candidaților, este determinantă pentru asigurarea accederii în sistem a unor persoane profesioniste și integre, în bază de merit și în mod transparent. În acest sens, se impune necesitatea îmbunătățirii practicilor și a cadrului normativ în partea ce ține de procedura admiterii și instruirea la Institutul Național al Justiției, statutul audiențelor, uniformizarea criteriilor de accedere în funcția de judecător și procuror în baza vechimii în muncă, precum și îmbunătățirea mecanismelor de selecție și de promovare de către Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor.

Un domeniu de reglementare al acestui obiectiv specific îl constituie și consolidarea rolului Curții Constituționale, în special în partea ce ține de numărul de judecători și durata mandatului deținut. Potrivit bunelor practici, numărul judecătorilor constituționali urmează a fi impar în vederea excluderii blocajelor în procesul decizional, și anume pentru a evita situația parității votului. Totodată, deținerea unui singur mandat, fără posibilitatea de a fi reînnoit, are drept obiectiv garantarea independenței judecătorului constituțional în exercitarea mandatului.

Obiective specifice:

- 1.1.1. Sporirea independenței sistemului judecătoresc;
- 1.1.2. Consolidarea independenței și a capacităților Consiliului Superior al Magistraturii;
- 1.1.3. Sporirea independenței sistemului Procuraturii și fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor;
- 1.1.4. Perfecționarea sistemului de selecție și promovare a judecătorilor și procurorilor;
- 1.1.5. Consolidarea rolului Curții Constituționale.

Rezultatul scontat:

1. Independența sistemului judecătoresc și a Procuraturii consolidată;
2. Capacitățile instituționale ale autorităților de administrare (Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor) fortificate.

Obiectivul 1.2. - Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției

Identificarea unor pâghii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea constituie unul dintre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul de justiție și garanția derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc este perceput de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO „este profund îngrijorat de indiciile potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate”.

Comisia Internațională a Juriștilor în Raportului misiunii de evaluare din 2018 accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie

combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc, decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem.

Asigurarea integrității actorilor în sectorul justiției precum și responsabilizarea acestora a fost declarată obiectiv național prin diverse angajamente internaționale și documente naționale. În pofida mai multor măsuri întreprinse, pînă în prezent, standardele de integritate, precum și cele morale și etice nu au devenit parte importantă a activității profesioniștilor din sectorul justiției. Deficiențele atestate în menținerea acestor standarde au un profund impact asupra încrederii justițiabililor în deciziile emise. Judecătorii și procurorii nu pot abuza de competențele acordate, iar garanția independenței acordată de lege pentru exercitarea atribuțiilor funcționale urmează a fi corelată cu responsabilitatea și nu impunitatea.

Pentru realizarea acestui deziderat se impune asigurarea unei verificări efective a judecătorilor și procurorilor sub aspectul integrității și intereselor. Totodată, urmare a analizei noului cadru legal și a practicilor se impun și măsuri de îmbunătățire a mecanismului de răspundere disciplinară a judecătorilor și procurorilor.

Obiective specifice:

1.2.1. Eficientizarea activității autorităților cu competențe în domeniul anticorupției și integrității;

1.2.2. Asigurarea unei verificări efective a declarațiilor de avere și interese ale judecătorilor și procurorilor de către Autoritatea Națională de Integritate;

1.2.3. Consolidarea capacităților sistemului judecătoresc și a Procuraturii în gestionarea problemelor de integritate și conflicte de interese;

1.2.4. Îmbunătățirea mecanismului de răspundere disciplinară a judecătorilor și procurorilor.

Rezultatul scontat:

1. Mecanismele de responsabilizare și asigurare a integrității actorilor din sectorul justiției fortificate;

2. Cazurile de corupție și lipsă de integritate identificate, investigate eficient și sancționate;

3. Rezultatele investigării cazurilor de integritate/soluțiile date în cauzele disciplinare publicate.

Obiectivul 1.3. - Sporirea gradului de transparență și încredere în justiție

Sporirea încrederii în sistemul judecătoresc și a gradului de transparență este o sarcină esențială și complexă, dar în același timp dificilă în condițiile în care percepția generală a majorității societății în raport cu independența sistemului judecătoresc este încă la un prag scăzut. Asigurarea încrederii cetățenilor în actul de justiție echivalează, în cele din urmă, cu încrederea în instituțiile statului.

Pe parcursul ultimei perioade s-a reușit obținerea unor rezultate consistente în domeniul asigurării transparenței actului de justiție, și anume prin:

- 1) publicarea tuturor hotărârilor judecătorești pe paginile web ale instanțelor;
- 2) înregistrarea audio a tuturor ședințelor de judecată;
- 3) publicarea informației privind locul și data desfășurării ședințelor de judecată pe paginile web ale instanțelor.

Acest fapt a fost posibil ca rezultat al implementării Sistemului Informațional Judiciar. Totodată, obiectivul privind sporirea gradului de transparență și încredere în justiție deși se află într-o strânsă conexiune cu gradul de realizare a celorlalte obiective, totuși determină întreprinderea mai multor măsuri conjugate în scopul dezvoltării culturii juridice și ruperii lanțului de neîncredere. Or, în lipsa unei culturi juridice a populației, eforturile de succes pe celelalte segmente riscă să nu poată fi reflectate și valorificate la justa valoare. Prin urmare, scopul este de a dezvolta și urmări sensibilizarea și îmbunătățirea cunoștințelor generale ale persoanelor privind standardele legale.

Concomitent cu setul de măsuri destinate dezvoltării culturii juridice, obiectul prezentei Strategii îl constituie și îmbunătățirea mecanismelor de comunicare cu publicul pentru a spori gradul de încredere în justiție. În acest sens sunt necesare un set de acțiuni orientate spre popularizarea (vulgarizarea) textului juridic privind drepturile și obligațiile procedurale ale persoanelor în vederea asigurării unei înțelegeri accesibile publicului larg, fără diminuarea conotației juridice și cu publicarea acestuia pe paginile web ale instanțelor. De asemenea, o bună practică promovată cu succes de câteva instanțe judecătorești, care au preluat și aplicat unele standarde internaționale de excelență judecătorească, a fost și instituirea unor centre de informare cu scopul direcționării corecte a justițiabililor, oferirii răspunsurilor la întrebări de orientare sau de procedură.

În același context, asigurarea transparenței activității se impune și în activitatea organelor de administrare a sistemului judecătoresc și a procuraturii.

Totodată, ultimele tendințe ale organelor internaționale (de exemplu, CEPEJ¹⁴) recomandă statelor focalizarea eforturilor sistemelor judecătorești pe o

¹⁴ A se vedea Raportul Comisiei Europene privind Eficiența Justiției „Sistemele judiciare europene. Eficiența și calitatea justiției.”, ediția 2018, disponibil on-line:

mai bună comunicare cu justițiabilii, inclusiv efectuarea sistematică a sondajelor privind nivelul de satisfacție a justițiabililor, analiza, publicarea datelor și informarea acestora într-o manieră simplă și perceptibilă despre drepturile și obligațiile procesuale, termenii de procedură, procedurile specifice, măsurile întreprinse sau preconizate pentru rezolvarea problemelor raportate.

Monitorizarea și evaluarea din exterior a activității sectorului justiției constituie un instrument care contribuie la îmbunătățirea previzibilității de funcționare a acestuia. Astfel, se impune definirea și consolidarea mecanismului și metodologiei unice de efectuare sistematică a sondajelor privind nivelul de satisfacție în privința activității sistemului judecătoresc, al sistemului Procuraturii și profesiilor juridice conexe justiției, cu respectarea tuturor etapelor de colectare, filtrare, analiză, publicare a datelor, precum și de elaborare a planurilor de acțiuni pentru remedierea problemelor identificate și a rapoartelor de monitorizare a implementării. Or, sondajele realizate în mod sistematic în rândul profesioniștilor și al utilizatorilor pot oferi informații pertinente pentru remedierea problemelor identificate în sistem și în vederea sporirii calității activității sectorului justiției.

Obiective specifice:

1.3.1. Dezvoltarea mecanismelor/ programelor de informare și educare a persoanelor cu privire la accesul la justiție și competența autorităților din sectorul justiției;

1.3.2. Implementarea mecanismului de efectuare periodică a sondajelor în cadrul sistemului justiției.

Rezultatul scontat:

1. Indicatorii de percepție publică privind încrederea în justiție îmbunătățiți;

2. Nivelul de cultură juridică a populației îmbunătățit;

3. Gradul de acces al publicului la informații ridicat.

Obiectivul 1.4. - Consolidarea capacităților profesiilor juridice conexe justiției

Consolidarea capacităților profesiilor juridice conexe justiției și afirmarea reprezentanților lor (avocat, notar, mediator, executor judecătoresc, expert judiciar, administrator autorizat și traducător/interpret) drept un corp de profesioniști apt să ofere servicii juridice calitative care, prin esență, sunt

servicii publice delegate de către stat constituie un element important în realizarea obiectivului general al acestui document de politici.

Activitatea profesiilor conexe justiției sunt reglementate de legi speciale. În același timp, deși în mare parte activitatea acestora urmează a fi ghidată de aceleași reguli, totuși în prezent există mai multe deosebiri în ceea ce privește modul de organizare și de accedere în profesie, de responsabilizare precum și de activitate a organelor profesionale. În acest sens este necesar de a se asigura o unificare a regulilor pe acest segment dar și înlăturare a unor deficiențe atestate.

La fel, regimul fiscal, de asigurări sociale, asistență medicală aplicabil reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției rămâne a fi un subiect controversat. Cu toate că în ultima perioadă au fost adoptate unele soluții legislative care au îmbunătățit parțial situația destinatarilor, ele nu răspund necesităților și posibilităților reprezentanților profesiilor juridice.

De asemenea, lipsa pentru unele profesii a unor metodologii clare de formare a tarifelor pentru serviciile prestate, iar pe alocuri lipsa cuantificării acestora reprezintă o problemă atât pentru beneficiarii acestor servicii, cât și pentru prestatori. Astfel, se impune stabilirea tarifelor într-un mod transparent și justificabil pentru a exclude elementul arbitrar.

Obiective specifice:

1.4.1. Fortificarea mecanismelor de independență, organizare a profesiilor conexe justiției și de îmbunătățire a calității serviciilor acordate;

1.4.2. Fortificarea mecanismelor de accedere în profesie și de responsabilizare a reprezentanților profesiilor conexe justiției;

1.4.3. Îmbunătățirea sistemului contributiv de garanții sociale;

1.4.4. Stabilirea unor reguli clare de formare a tarifelor pentru serviciile prestate.

Rezultatul scontat:

1. Mecanisme de asigurare a independenței și de organizare a profesiilor conexe justiției fortificate;

2. Nivelul de satisfacție a beneficiarilor serviciilor acordate de reprezentanții profesiilor.

Direcția strategică II

Accesul la justiție și calitatea actului de justiție

Obiectivul 2.1. - Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului în sectorul justiției

Având în vedere faptul că accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, acesta continuă să constituie un obiectiv prioritar. Accesul la justiție nu este doar un drept în sine, ci reprezintă un instrument esențial care permite protecția celorlalte drepturi.

Pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi, în special pentru grupurile vulnerabile.

În acest sens, intervenții de ordin legislativ urmează a fi realizate în vederea eficientizării procedurilor judiciare. Eficientizarea procedurilor judiciare constituie o sarcină complexă care are drept obiectiv îmbunătățirea calității și accesului la actul de justiție, precum și excluderea abuzurilor atât din partea justițiabililor, cât și a reprezentanților sistemului.

Prioritate constituie și promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului, pe garantarea unei justiții penale echitabile. În acest sens, eforturile urmează a fi conjugate în vederea asigurării calității legii penale, cerință ce urmărește protecția persoanei împotriva arbitrarului cu excluderea interpretărilor abuzive și extensive.

Totodată, accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a te adresa unui organ de plină jurisdicție pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute care reprezintă ultima etapă a procesului judiciar. Ca rezultat al liberalizării profesiei de executor judecătoresc, pe parcursul unui deceniu, problema sistemică de neexecutare a hotărârilor judecătorești, care a dus la multiple condamnări a Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO), practic a dispărut. În același timp, se solicită în continuare fortificarea și eficientizarea mecanismelor de asigurare a unei executări efective a hotărârilor judecătorești.

În partea ce ține de sistemul execuțional-penal, deși în perioada anilor 2016-2020 au fost realizate anumite progrese, printre care: reorganizarea sistemului administrației penitenciare, implementarea începând cu anul 2019 a mecanismului preventiv și compensator pentru detenția în condiții precare, implementarea sistemului de videoconferință în instituțiile penitenciare, desfășurarea lucrărilor ample de construcție/reconstrucție a mai multor penitenciare din țară, se înregistrează restanțe la capitolul dezvoltării capacităților strategice și operaționale a sistemului administrației penitenciare. De asemenea, rămân subdezvoltate, conform constatărilor mecanismelor naționale și internaționale de monitorizare, care au în vizer sistemul de detenție, capacitățile de formare profesională a personalului, mecanismul instituțional de

evaluare și planificare a executării pedepsei, standardizarea procedurilor specifice menținerii siguranței detenției, sistemul de acordare a serviciilor medicale persoanelor deținute.

Din aceste considerente, obiectivele de bază în acest domeniu urmează să le constituie instituirea și implementarea sistemului progresiv de executare a pedepselor, cu schimbarea accentului de la o politică punitivă la una de resocializare, precum și sporirea siguranței în instituțiile penitenciare.

Având în vedere obiectivele majore puse în sarcina sistemului penitenciar, care nu pot fi realizate în lipsa unor capacități instituționale și resurse financiare corespunzătoare, precum și ținând cont de problemele sistemice reliefate de mecanismele de monitorizare, se impune abordarea complexă a problemelor în cadrul unui Program pe termen mediu.

Totodată, în scopul reducerii recidivei și creșterii gradului de siguranță socială se impune consolidarea sistemului de probațiune. Or, aplicarea măsurilor alternative detenției contribuie la reintegrarea în societate a persoanelor care au încălcat legea prin valorificarea potențialului acestora.

În același timp, pentru asigurarea stabilității cadrului normativ și evitarea promovării unor concepte contradictorii de către diferite autorități, se impune:

1) centralizarea sarcinii de modificare a legislației codificate (a Codului civil, Codului penal, Codului contravențional, Codului administrativ, Codului de procedură civilă, Codului de procedură penală, Codului de executare) cu împuternicirea expresă a Ministerului Justiției în acest sens;

2) reducerea numărului de inițiative de modificare a legislației codificate și oferirea unui termen rezonabil pentru intrarea în vigoare a noilor instituții/proceduri sau a celor revizuite în scopul adaptării și asimilării cu noile tendințe atât a profesioniștilor, cât și a justițiabililor.

Obiective specifice:

2.1.1. Facilitarea accesului la justiție, în special a grupurilor vulnerabile și subreprezentate;

2.1.2. Asigurarea stabilității și clarității legii penale;

2.1.3. Simplificarea și eficientizarea procedurilor judiciare;

2.1.4. Eficientizarea mecanismelor de executare a hotărârilor judecătorești;

2.1.5. Îmbunătățirea mecanismelor de executare a pedepselor penale și a condițiilor de detenție;

2.1.6. Prezervarea stabilității cadrului normativ și implicarea actorilor din sectorul justiției în evaluarea și formularea propunerilor de amendamente.

Rezultatul scontat:

1. Mecanisme care facilitează accesul la justiție îmbunătățite;
2. Proceduri eficiente și simplificate instituite;
3. Hotărâri judecătorești executate în mod efectiv.

Obiectivul 2.2. - Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare

O justiție eficientă implică calitate de-a lungul întregului lanț al actului de justiție. Deși până în prezent au fost realizate o serie de măsuri de ordin legislativ în scopul sporirii calității actului de justiție, iar potrivit sondajului efectuat în perioada noiembrie – decembrie 2018 de Centrul de Investigații Sociologice și Studii de Marketing „CBS-AXA”, în 2018, 44% dintre avocați apreciază calitatea actului de justiție fiind mai bună decât în anul 2011, spre deosebire de anul 2015, când 37% apreciau calitatea actului de justiție mai bună în 2015 decât în 2011¹⁵, totuși carențele continuă să persiste, fapt care în cele din urmă afectează în mod direct drepturile și libertățile justițiabililor.

Pentru a fi de o înaltă calitate, o decizie judecătorească trebuie să fie percepută de către părți și de societate în general ca fiind rezultatul unei aplicări corecte a normelor legale, al unei proceduri echitabile și al unei evaluări faptice corespunzătoare.

De asemenea, sub aspectul clarității orice hotărâre judecătorească trebuie să fie inteligibilă, redactată într-un limbaj clar, condiție esențială pentru a fi înțeleasă de părți și de public. Această inteligibilitate necesită o structură coerentă a hotărârii și reflectarea argumentării într-un stil clar și accesibil tuturor.

Prin urmare, asigurarea calității hotărârilor judecătorești, care cuprinde atât aspectul motivării, cât și cel al redactării într-o manieră clară, dar și fortificarea instrumentelor de evaluare a acestora continuă să constituie o prioritate majoră și pentru acest document de politici.

Calitatea actului de justiție este determinată și de existența unei practici judiciare unificate și predictibile care constituie un deziderat generat de necesitatea asigurării securității raporturilor juridice prin evitarea pronunțării unor hotărâri divergente privind probleme identice. Lipsa unității soluțiilor jurisprudențiale continuă să persiste în hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești. Deși Curtea Supremă de Justiție ar trebui să fie acel ultim for care remediază ilegalitățile admise de instanțele inferioare, cu regret

¹⁵ Rezultatele sondajului pot fi consultate și on-line:
<<http://crjm.org/wp-content/uploads/2019/01/2018-Sondaj-Perceptia-avocati-justitie.pdf>>.

hotărârile emise în mod arbitrar nu sunt o excepție nici pentru această instanță, iar generarea dar și acceptarea unei practici judiciare neuniforme, fapt confirmat inclusiv prin hotărârile Curții Europene versus Republica Moldova, condiționează o inconsecvență per sistem. La fel, adoptarea unor hotărâri noi pe fondul cauzei, fără o justificare obiectivă și pentru motive care nu par a fi persuasive determină încălcarea securității raporturilor juridice și într-un final a principiului *res judicata*.

Practica neunitară determinată de aplicarea și interpretarea neunitară a legislației este contrară principiului securității juridice, care constituie unul dintre elementele fundamentale ale statului de drept. Existența unor hotărâri contradictorii constituie sursa nesiguranței juridice și, în final, lipsa de încredere publică în sistemul judiciar. Este incontestabil faptul că în orice sistem de drept la interpretarea și aplicarea legilor nu poate fi o uniformizare absolută fiind acceptate unele abateri, totuși ele nu trebuie să fie de o asemenea natură încât să conducă la adoptarea unor decizii contradictorii în cauze care implică fapte similare sau practic identice.

În acest sens este necesară dezvoltarea mecanismelor care ar asigura o practică judiciară uniformă, precum și o corectă implementare în practică a cadrului normativ, prin excluderea oricărei influențe de natură să genereze abuzuri și care într-un final lasă o amprentă negativă asupra justițiabililor privind calitatea actului de justiție.

Potrivit standardelor internaționale, reglarea contradicțiilor jurisprudenței revine, înainte de toate, instanței supreme. Curtea Supremă de Justiție trebuie să vegheze la uniformitatea jurisprudenței, pentru a putea corecta incoerențele acesteia și prezerva astfel încrederea cetățenilor în sistemul lor judiciar. Având în vedere rolul primordial al Curții Supreme de Justiție de uniformizare a practicii judecătorești, aceasta ar trebui să examineze doar chestiuni de drept. Mai mult, chestiunile de drept minore nu ar trebui să dea temei pentru intervenția instanței supreme. Legislația actuală prevede competențe prea largi pentru aceasta, ceea ce nu-i permite să se concentreze pe rolul său primordial de examinare doar a chestiunilor complicate de drept și de asigurare a unei practici judiciare uniforme. În aceste condiții este necesară revizuirea competențelor Curții Supreme de Justiție cu focalizarea în cea mai mare parte a acestora pe remedierea discrepanțelor din practica judecătorească, crearea practicii noi, revizuirea practicii învechite, precum și intervenția în cazul unor hotărâri vădit arbitrare pronunțate de instanțele ierarhic inferioare.

Obiective specifice:

2.2.1. Stabilirea mecanismelor de sporire a calității și a clarității actelor judecătorești;

2.2.2. Perfecționarea și dezvoltarea mecanismelor de asigurare a practicii judiciare uniforme.

Rezultatul scontat:

1. Calitatea și claritatea actelor judecătorești sporită;
2. Jurisprudență unitară asigurată.

Obiectivul 2.3. - Consolidarea instruirii și formării juridice

Calitatea și eficiența justiției depind în mare măsură de sistemele de recrutare a viitorilor profesioniști, dar și de formarea inițială și continuă a acestora. Problemele de profesionalism sunt de natură a afecta justiția din perspectiva dimensiunilor sale de serviciu public. Profesionalismul include o pregătire juridică de înalt nivel, precum și dezvoltarea unei culturi de independență ce ține de etică și de deontologie.

Dezvoltarea resurselor umane implică dezvoltarea unui proces de instruire adaptat noilor cerințe și așteptări. Prin urmare, consolidarea și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială a tuturor actorilor care activează în sectorul justiției rămâne a fi o prioritate, rolul esențial în tot acest proces avându-l cu preponderență Institutul Național al Justiției.

Formarea inițială a candidaților la funcții de judecător și procuror este sarcina principală a Institutului Național al Justiției. Reformarea procesului de formare inițială a fost unul dintre obiectivele strategice instituționale pe parcursul anilor 2016-2019, care indiscutabil a avut rezultate de o calitate sporită. Procesul de modernizare a formării inițiale a reprezentat în principal introducerea simulărilor de procese în programul de formare profesională și care a înregistrat progrese incontestabile. Cu toate acestea, provocările care stau în fața sistemului judiciar pe calea eficientizării și funcționării lui sunt în continuare numeroase, sistemul urmând să facă față noilor provocări generate de schimbările la nivel legislativ și de alinierea acestuia la standardele europene și internaționale. În acest sens investirea în capacitatea viitorilor judecători și procurori trebuie asigurată prin îmbunătățirea continuă a curriculumului de formare inițială, prin externalizarea audiențelor la stagii de practică peste hotarele țării etc. Preluarea celor mai bune practici ale statelor europene va genera implementarea de noi standarde, care va conferi calitate procesului de formare, dar și va contribui în egală măsură la eficientizarea sistemului judiciar. De asemenea, formarea continuă a actorilor din justiție este un element fundamental în contextul evoluțiilor legislative, dar și a noilor abordări care derivă din jurisprudența internațională. Dreptul este un instrument viu care în contextul dezvoltării socioeconomice nu poate fi interpretat ca unul cu conținut fix și imuabil, fiind necesară aplicarea metodelor „interpretării evolutive”. Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție este concentrată anual în programul de

formare profesională, care trebuie să răspundă necesităților de formare ale acestora. La elaborarea programelor destinate beneficiarilor Institutului Național al Justiției, toate instituțiile cu atribuții în administrarea sistemului judiciar și înfăptuirea justiției urmează a avea o implicare activă și o cooperare loială cu institutul.

Un rol important urmează a fi acordat și implicării judecătorilor, procurorilor, avocaților, executorilor judecătorești, precum și altor actori în deschiderea dialogului interprofesional, prin abordarea problematicilor comune și identificarea soluțiilor care vor genera o practică unitară. Doar asigurarea unei cooperări eficiente și continue pe diverse platforme de discuții interprofesionale va putea constitui o bază solidă pentru perceperea comună a fenomenelor juridice în spiritul valorilor democratice și va contribui la realizarea unei justiții de calitate.

O pondere importantă are și obiectivul de formare a abilităților non-judiciare cum ar fi, utilizarea sistemelor informaționale judiciare, dezvoltarea abilităților în domeniul managementului etc. În prezent s-a stabilit necesitatea specializării persoanelor care gestionează managementul la nivelul sistemului judiciar, prin instituirea obligativității participării și promovării de către judecătorii și procurorii care candidează la funcțiile de conducere, a modulului de management și leadership.

Un aspect, nu mai puțin important, îl constituie și formarea profesională a personalului auxiliar al instanțelor judecătorești. Or, la înfăptuirea actului de justiție munca acestora, în special a grefierilor și a asistenților judiciari, constituie un sprijin în activitatea magistraților, competența și îndeplinirea corectă a sarcinilor ce le revin jucând un rol important în buna funcționare a instanței judecătorești. Calitatea și finalitatea actului de justiție sunt direct proporționale nu doar cu competențele profesionale ale judecătorului, dar și cu competențele personalului care îl ajută să-și desfășoare activitatea. Din aceste considerente, se impune o investiție și o stimulare proporțională pentru activitatea desfășurată de către personalul instanțelor judecătorești având în vedere și responsabilitățile atribuite prin lege acestora. Actualele prevederi din Legea nr.152/2006 privind Institutul Național al Justiției stabilesc doar formarea continuă a grefierilor, a asistenților judiciari și a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești. Totodată, se impune necesitatea instruirii continue și a altor angajați ai instanțelor care realizează sarcini de generalizare a practicii judiciare, înregistrare, gestionare a dosarelor judecătorești, generalizare, analiză a statisticii judiciare, asigurare a relațiilor cu publicul, mentenanță sisteme și tehnologii informaționale, protecția datelor cu caracter personal etc. Or, activitatea specifică în care sunt implicate categoriile nominalizate de angajați impune dezvoltarea continuă a unui nivel înalt de cunoștințe, comportament, profesionalism pentru a contribui la îmbunătățirea calității serviciilor prestate de instanțe și a imaginii sistemului judecătoresc.

Formarea inițială, precum și formarea continuă profesională a actorilor din sistemul justiției este asigurată cu preponderență de către formatorii Institutului Național al Justiției. Calitatea, relevanța și autenticitatea procesului de formare se bazează pe o participare în calitate de formatori în cea mai mare parte a judecătorilor și procurorilor în funcție. Acest grad de implicare generează înțelegerea exactă a modalităților de desfășurare a justiției. Pentru continuitatea și atingerea scopului de a avea un act al justiției eficient și calitativ, trebuie promovate instrumente de stimulare a acestora.

Obiective specifice:

2.3.1. Consolidarea și dezvoltarea sistemului de formare profesională a judecătorilor și procurorilor;

2.3.2. Formarea și dezvoltarea abilităților non-judiciare pentru judecători, procurori și personalul auxiliar.

Rezultatul scontat:

Sistemul de formare profesională perfecționat.

Obiectivul 2.4. - Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor

În spiritul Constituției Republicii Moldova, dar și al principiilor convenționale, drepturile și libertățile trebuie să fie protejate și aplicate în mod efectiv și concret, în conformitate cu valorile unei societăți democratice. În acest sens statului îi revine obligația de a pune la dispoziția cetățeanului întregul arsenal de instrumente judiciare și extrajudiciare menite să asigure o protecție efectivă. Medierea și arbitrajul sunt două instituții-cheie de soluționare extrajudiciară a disputelor.

Deși consolidarea și promovarea acestor metode alternative de soluționare a litigiilor a fost una dintre prioritățile SRSJ, fiind realizate mai multe măsuri pe această dimensiune, totuși valorificarea acestora este la un prag scăzut. Mai mult, potrivit datelor statistice nici instituirea prin Legea nr. 31/2017 a instituției medierii judiciare obligatorii pentru anumite categorii de cauze nu s-a soldat cu obținerea unor rezultate palpabile (aproximativ 5% din cauzele referite instanței au fost soluționate în cadrul procedurii medierii judiciare).

În scopul degrevării instanțelor de o sarcină excesivă, pentru soluționarea unor categorii de cauze se impune analiza oportunității identificării procedurilor necontencioase/administrative ce nu impun în mod obligatoriu intervenția unui judecător.

Prin urmare, măsuri ce țin de facilitarea și încurajarea concilierii părților pe cale amiabilă înainte de demararea procedurii judiciare sau pe parcursul unei proceduri deja inițiate vor constitui o prioritate și pentru actualul document de

politici. Or, volumul în creștere al dosarelor în instanțele judecătorești, costurile crescânde ale litigiilor, tergiversările, dorința păstrării confidențialității constituie indicatori care demonstrează că tehnicile de soluționare alternativă a litigiilor trebuie să fie valorificate pe scară largă de către părțile litigante.

În acest sens, imperativele de eficacitate și flexibilitate ale instituției medierii și arbitrajului, îndeosebi pentru mediul de afaceri, condiționează fortificarea și promovarea eficientă a acestora.

Obiective specifice:

2.4.1. Consolidarea instituției medierii;

2.4.2. Îmbunătățirea cadrului normativ în materia arbitrajului;

2.4.3. Promovarea beneficiilor mecanismelor alternative de soluționare a disputelor în mediul de afaceri, în comunitatea juridică, în mediul academic și în sistemul judecătoresc.

Rezultatul scontat:

Numărul litigiilor soluționate prin intermediul metodelor alternative sporit.

Direcția strategică III

Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției

Obiectivul 3.1. - Continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc și al sistemului Procuraturii

Reforma demarată în anul 2017 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești prin care numărul judecătoriilor a fost redus de la 44 la 15 urmează a fi continuată, anume prin unificarea treptată a sediilor judecătoriilor, ceea ce va permite crearea premiselor pentru specializarea judecătorilor, repartizarea uniformă a volumului de lucru în instanțele judecătorești, consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești, asigurarea utilizării cât mai eficiente a fondurilor publice disponibile pentru instanțele judecătorești și reducerea cheltuielilor de întreținere a sistemului judecătoresc.

Potrivit Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 21 din 3 martie 2017, perioada de reamplasare a instanțelor reorganizate va dura timp de 10 ani (2017-2027). Până în prezent a fost construit doar noul sediu al Judecătoriei Ungheni în care a fost comasat și sediul Judecătoriei Nisporeni.

În același timp, în urma evaluării impactului Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești realizată de Programul pentru Justiție Transparentă au fost identificate o serie de dificultăți cu care se confruntă judecătorii în urma reformei inițiate, fapt care impune întreprinderea mai multor măsuri, inclusiv revizuirea unor circumscripții din perspectiva corespunderii acestora necesităților sistemului și a justițiabilului.

În același timp, reforma hărții judiciare condiționează și reforma hărții Procuraturii. În prezent, procuraturile teritoriale activează în toate unitățile administrative teritoriale de nivelul al doilea, în timp ce art. 10 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură stabilește că procuraturile teritoriale activează de regulă în circumscripțiile instanțelor judecătorești. Astfel, optimizarea numărului de instanțe urmează a fi succedată și de optimizarea numărului de procuraturi. Acest fapt va permite o sincronizare efectivă a activității acestor autorități.

Obiective specifice:

3.1.1. Continuarea procesului de reorganizare a instanțelor judecătorești;

3.1.2. Reorganizarea sistemului Procuraturii.

Rezultatul scontat:

Sistemul instanțelor judecătorești și al Procuraturii optimizat.

Obiectivul 3.2. - Consolidarea capacităților administrative și manageriale în sectorul justiției

Administrarea eficientă a justiției constituie un element care contribuie într-un final la o justiție eficientă și de calitate. În prezent, o provocare rămâne instituirea echilibrului între numărul judecătorilor și sarcina în continuă creștere a activității acestora. Deși, conform standardelor CEPEJ, media numărului de judecători este comparabilă cu cea a statelor europene, problema deficitului de judecători în unele instanțe continuă să fie un subiect abordat de exponenții sistemului judecătoresc. Totodată, volumul mare de dosare în unele instanțe și repartizarea inechitabilă a dosarelor între instanțe implică acordarea unui timp minim necesar pentru examinarea acestora de către judecător, deseori în detrimentul calității, creând vulnerabilități de sancționare a judecătorilor, fapt care necesită întreprinderea măsurilor pentru asigurarea unei sarcini de muncă comparabile pentru toți judecătorii din țară.

Un aspect care la fel necesită o atenție sporită îl constituie fortificarea capacităților personalului instanțelor judecătorești. Actul de justiție implică, în realizarea lui, nu numai judecătorii, dar și un spectru larg de personal cu atribuții distincte în cadrul procesului de înfăptuire al justiției. În prezent, în cadrul unor instanțe judecătorești se atestă un deficit acut de personal, fapt semnalat inclusiv

de către Consiliul Superior al Magistraturii. Această situație se datorează nivelului mic de salarizare. Având în vedere că, calitatea și finalitatea actului de justiție sunt direct proporționale nu doar cu competențele profesionale ale judecătorului, dar și cu competențele personalului care îl ajută să-și desfășoare activitatea, se impune o investiție și o stimulare proporțională pentru activitatea desfășurată de către personalul instanțelor judecătorești reieșind și din responsabilitățile atribuite prin lege acestora.

O administrare modernă a instanțelor judecătorești determină și trecerea de la statistica judiciară axată mai mult pe aspectul cantitativ și mai puțin pe cel calitativ, la administrarea și liderismul activ în sistem, susținute și promovate pe larg, inclusiv de autoritățile de administrare judecătorească prin asigurarea implementării standardelor recomandate de CEPEJ (Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției) ce se referă la îmbunătățirea și dezvoltarea modului de analiză și utilizare a datelor statistice, precum și a aplicării indicatorilor de performanță judecătorească. Utilizarea datelor statistice urmează a fi utilizat ca un instrument care poate să contribuie la îmbunătățirea eficienței și funcționării justiției.

Realizarea cu succes a unor schimbări în sectorul justiției nu poate fi obținută fără o consolidare a capacității Ministerului Justiției, instituție responsabilă de elaborarea și promovarea politicilor în sectorul justiției; monitorizarea modului în care sunt exercitate și prestate serviciile juridice de către profesiile liberale, asigurarea activității organizatorice și administrative a judecătorilor și a curților de apel etc. Este de menționat că deși în contextul reformei administrației publice centrale s-a impus optimizarea structurii și unităților de funcții ale ministerelor, totuși urmează a se asigura o balanță între procesul de optimizare și complexitatea sarcinilor instituției. Or, în timp ce structura și unitățile au fost optimizate aria de acoperire a politicilor pentru care ministerul este responsabil în realizare a fost extins (de exemplu, politici în domeniul anticorupției, integrității, prevenirii și combaterii spălării banilor, mass-mediei etc.).

Obiective specifice:

3.2.1. Consolidarea capacităților Ministerului Justiției în calitate de promotor al politicilor în sectorul justiției;

3.2.2. Sporirea capacităților organizaționale ale Institutului Național al Justiției;

3.2.3. Sporirea capacităților de personal în cadrul instanțelor judecătorești;

3.2.4. Creșterea eficienței managementului instituțional în cadrul instanțelor judecătorești;

3.2.5. Implementarea raportării statistice judiciare electronice;

3.2.6. Creșterea eficienței managementului instituțional în cadrul procuraturilor;

3.2.7. Asigurarea ordinii și securității în cadrul instanțelor judecătorești.

Rezultatul scontat:

Sistemul de management unitar și eficient dezvoltat în sectorul justiției.

Obiectivul 3.3. - Dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale judiciare

În cadrul reformei instituționale a sistemului judiciar, informatizarea a constituit o prioritate. Prin dezvoltarea sistemului informațional judiciar se asigură un suport esențial procesului de modernizare a actului de justiție. Dincolo de nuanțele de abordare și de percepții, în prezent nimeni nu mai poate ignora sau respinge impactul noilor tehnologii asupra justiției iar situația pandemică a grăbit acest fenomen.

Totodată, implementarea soluțiilor IT este un proces continuu, care urmează a fi adaptate noilor cerințe de dezvoltare a proceselor. Creșterea gradului de informatizare a sistemului judiciar reprezintă un instrument de eficientizare a activităților desfășurate în sistemul justiției.

Sistemele informaționale care facilitează comunicarea dintre instanțe și părți (de exemplu, depunerea online a cererilor și a altor acte, sistemul de videoconferință) pot contribui la reducerea întârzierilor și a costurilor suportate de justițiabili, prin facilitarea accesului la justiție. Astfel, comunicarea rapidă între unitățile sistemului judiciar, standardizarea procedurilor, accesul mai rapid la informație, calitatea acesteia, promptitudinea cu care se obține sunt argumente puternice pentru a moderniza acest sector, dar și pentru a elabora și aplica mecanisme de evaluare sistematică a impactului implementării acestora. Doar utilizarea tehnologiei informației și a comunicării în mediul judiciar poate mări eficiența administrării justiției.

De asemenea, adițional sistemului informațional din cadrul instanțelor judecătorești este necesar și dezvoltarea sistemelor informaționale care vizează etapa de gestionare a cauzelor în etapa de urmărire penală și executare a hotărârilor, precum și asigurarea interconectării sistemelor.

Totodată, volumul tot mai mare de informație pus la dispoziție atât publicului larg, cât și participanților la proces de sistemul judecătoresc prin intermediul mijloacelor electronice necesită a fi gestionat în permanență de către autoritățile responsabile în condiții de maximă securitate, fapt ce implică implementarea unui set amplu de măsuri de consolidare a securității cibernetice.

Obiective specifice:

3.3.1. Asigurarea îmbunătățirii continue a funcționalității Programului integrat de gestionare a dosarelor (PIGD);

3.3.2. Implementarea aplicației informatice e-Dosar judiciar;

3.3.3. Extinderea aplicației de videoconferințe în cadrul instanțelor judecătorești;

3.3.4. Facilitarea accesului persoanelor la justiție prin aplicarea tehnologiilor informaționale;

3.3.5. Asigurarea îmbunătățirii continue a funcționalității Sistemului Informațional Automatizat „Urmărire penală: E-Dosar” și realizarea interconexiunii cu alte sisteme informaționale;

3.3.6. Aplicarea softului analitic la efectuarea urmăririi penale pe cauze complexe;

3.3.7. Dezvoltarea și implementarea Sistemului informațional E-executare;

3.3.8. Dezvoltarea și implementarea Sistemului informațional e-Reținere;

3.3.9. Optimizarea performanței sistemului informațional a datelor din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat;

3.3.10. Îmbunătățirea mecanismului de acordare a serviciilor de traducere în sectorul justiției;

3.3.11. Implementarea politicilor de consolidare a securității cibernetice corelativ asigurării unei justiții transparente;

3.3.12. Asigurarea instanțelor judecătorești cu echipamentul necesar pentru utilizarea Sistemului Informațional Judiciar.

Rezultatul scontat:

1. Infrastructura sistemelor informaționale din sectorul justiției dezvoltată și implementată;

2. Dezvoltarea/facilitarea comunicărilor electronice în sectorul justiției.

III. ESTIMAREA PROGRESULUI, IMPACTULUI ȘI COSTURILOR IMPLEMENTĂRII

Un element esențial al reformei justiției este măsurarea eficienței implementării sale, ceea ce nu este posibil fără stabilirea unor indicatori de performanță clari și măsurabili. Realizarea obiectivelor identificate în cadrul prezentei Strategii necesită o evaluare periodică a progresului implementării lor, prin utilizarea indicatorilor cantitativi și calitativi. Metoda de măsurare a progresului va fi determinată pentru fiecare măsură individuală necesară pentru atingerea unui obiectiv strategic. Aceasta va permite o evaluare progresivă fără echivoc și ajută la detectarea și identificarea problemelor.

Pentru a asigura o monitorizare adecvată a rezultatelor, fiecare obiectiv specific va fi divizat în acțiuni reflectate în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei (în continuare – *Planul de acțiuni*). La fel, în Planul de

acțiuni se vor stabili termene în cadrul cărora va fi programată desfășurarea fiecărei activități și autoritățile responsabile, precum și resursele necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor.

Indicatori de progres pentru toate domeniile Strategiei urmează să servească următoarele surse, care însă nu sunt exhaustive:

1) studiile/sondajele privind gradul de satisfacție a justițiabililor (realizate ca parte a sistemului de management al performanței sectorului justiției sau de către observatori externi) atestă creșterea încrederii societății în justiție, în general, și independența, transparența, competența și responsabilitatea în special;

2) rapoartele de monitorizare a proceselor judiciare efectuate de observatori independenți;

3) rapoartele mecanismelor internaționale în domeniul drepturilor omului;

4) scăderea anuală a numărului de încălcări sistemice constatate de CtEDO;

5) scăderea anuală a numărului de cauze înregistrate la CtEDO;

6) reducerea anuală a constatărilor Comitetului de miniștri al Consiliului Europei privind neaplicarea măsurilor individuale stabilite în hotărârile CtEDO privind Republica Moldova (baseline: 2017);

7) scăderea anuală a numărului de cazuri în care Republica Moldova este criticată de Comitetul de miniștri al Consiliului Europei pentru că nu a întreprins măsuri generale în vederea executării unei hotărâri a CtEDO privind țara (baseline: 2017);

8) creșterea poziției Republicii Moldova în numeroși indicatori internaționali relevanți privind performanța sistemului judiciar, inclusiv indicatorii guvernării și Indicele statului de drept (Institutul Băncii Mondiale), clasamentele *Freedom House*, Proiectul World Justice (Indicele statului de drept), Transparency International (IPC etc.), Indicele de afaceri al BM (linia de bază: 2017);

9) recunoașterea progresului înregistrat de Republica Moldova în administrarea justiției, menționat în rapoartele UE și în diverse documente de dialog politic;

10) recunoașterea progresului în independență, responsabilitate și competență a sistemului judiciar al Republicii Moldova menționat în rapoartele intermediare și finale ale activităților donatorilor și rapoartele altor observatori informați, inclusiv organizațiile societății civile, organizațiile internaționale (linia de bază: 2017).

Implementarea eficientă a Strategiei, în general, și a Planului de acțiuni, în particular, care va reflecta toate măsurile ce urmează a fi întreprinse, este condiționată de o planificare financiară obiectivă, o estimare corectă a costurilor acțiunilor și de identificarea surselor de finanțare, care vor fi acoperite din:

1) bugetul de stat;

2) mijloacele financiare ale organizațiilor internaționale;

3) suportul oferit de partenerii de dezvoltare.

Costurile măsurilor cu acoperire din bugetul de stat se vor ajusta anual în funcție de disponibilul de mijloace prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioadele respective.

Repartizarea mijloacelor financiare oferite de organizațiile internaționale se va realiza într-o manieră transparentă potrivit priorităților și necesităților instituțiilor implementatoare, prin decizia comună a forului decidenților din sectorul justiției, cu implicarea, după caz, a unui expert în finanțe publice.

Suportul partenerilor de dezvoltare în implementarea Strategiei și a Planului de acțiuni este unul important și esențial, reieșind din resursele bugetare limitate, dar și în alte circumstanțe, partenerii de dezvoltare ar putea fi interesați de unele domenii specifice compatibile cu politicile lor de finanțare. Doar printr-un efort consolidat poate fi accelerată implementarea obiectivelor propuse și a activităților ce vor fi planificate.

IV. PREMISELE UNEI IMPLEMENTĂRI EFICIENTE ȘI RISCURIL IMPLEMENTĂRII

Premisele implementării

Data fiind experiența punerii în aplicare a strategiei anterioare, pentru implementarea actualei Strategii este importantă recunoașterea și respectarea următoarelor premise:

1) *Voința politică.* Conform Constituției, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate. Aceste principii trebuie să ghideze toate deciziile politice. Prioritatea statului de a asigura un sistem al justiției modern, eficient și transparent nu poate fi condiționată de factorul politic și de coloratura acestuia. Asigurarea unei justiții independente și imparțiale care să genereze acte judecătorești legale și echitabile constituie un obiectiv comun. Prin urmare, realizarea acestei strategii implică o susținere necondiționată din partea politicului;

2) *Asigurarea financiară.* Implementarea documentelor de politici implică anumite cheltuieli. Lipsa unui suport financiar pentru acoperirea costurilor măsurilor promovate de prezenta Strategie poate compromite finalitatea acesteia, atingerea obiectivelor propuse și rezultatele scontate. Prin urmare este importantă asigurarea cu mijloace financiare suficiente, identificate și aprobate ca parte componentă a bugetului fiecărei instituții, precum și atragerea susținerii financiare din alte surse permise de lege;

3) Asumarea responsabilității din partea instituțiilor implementatoare.

Odată cu adoptarea Strategiei, actorii-cheie urmează să-și asume rolul de promotori activi ai scopului și obiectivelor acesteia. Este important ca instituțiile-pilon (Parlamentul și Guvernul), potrivit competențelor lor funcționale, să pună presiunea necesară pe autoritățile implementatoare, responsabile de executarea măsurilor din Strategie, astfel încât toate acțiunile programate să fie îndeplinite în volum deplin și în termenele stabilite. Succesul în promovarea și implementarea eficientă a obiectivelor strategiei trebuie să fie susținut de actorii din sectorul justiției interesați în înregistrarea unor progrese calitative. ***Control public, monitorizare independentă și imparțială.*** Eficiența implementării Strategiei depinde, de asemenea, de contribuția societății civile. Astfel, pe lângă depunerea rapoartelor oficiale ale instituțiilor responsabile, este important ca pilonul societății civile să contribuie nemijlocit la monitorizarea implementării și să prezinte rapoarte alternative la rapoartele oficiale ale autorităților. Premise importante în acest sens sunt libertatea, independența, transparența, integritatea și credibilitatea organizațiilor neguvernamentale și ale instituțiilor media. Doar în prezența tuturor premiselor menționate, implementarea măsurilor prevăzute de Strategie va produce impactul scontat.

Riscurile implementării

Riscurile aferente implementării Strategiei pot afecta buna realizare a obiectivelor stabilite, precum și pot periclita obținerea rezultatelor scontate. Potențialele riscuri majore, unele dintre ele fiind identificate și în Strategia anterioară, se pot rezuma la:

1) Instabilitatea politică

Instabilitatea politică care generează remanieri guvernamentale, dar și tentația politicului de a interveni și controla sistemul judecătoresc este de natură să accentueze semnale de alarmă privind adoptarea în termen dar și potrivit obiectivelor propuse a mai multor proiecte de acte normative.

2) Rezistența la reformă a actorilor din sectorul justiției

Pe parcursul anilor, experiența ne-a demonstrat că una dintre provocările majore în obținerea rezultatelor în sectorul justiției o constituie rezistența actorilor din sistem la schimbările propuse. Nicio reformă nu poate genera progrese în lipsa unei voințe din interior și renunțarea la interese de conjunctură și corporative. Sarcina majoră a justificării așteptărilor societății revine anume reprezentanților întregului sector al justiției.

3) Capacitatea limitată de prognozare și alocare a resurselor (financiare, materiale, umane) necesare implementării Strategiei

Implementarea Strategiei implică atât resurse financiare considerabile, cât și resurse umane profesioniste pentru prognozarea cheltuielilor necesare, pentru

coordonarea acestora cu instituțiile relevante la adoptarea bugetului de stat, precum și în vederea obținerii asistenței tehnice externe.

4) Impactul pandemiei COVID-19

Criza provocată de coronavirus care a afectat toate domeniile vieții și care nu se oprește la frontiere nu a constituit excepție nici pentru sectorul justiției. Această situație extraordinară, care va avea repercusiuni de lungă durată, prezintă amenințări și provocări speciale pentru sistemul de justiție, pentru eficacitatea și independența acestuia. Lipsa de acces la o justiție independentă poate deschide uși comportamentelor abuzive și unui context favorabil impunității. Prin urmare, în contextul în care criza de sănătate erodează stabilitatea economică și socială o justiție funcțională este mai esențială ca niciodată.

V. PROCESUL DE ELABORARE

Strategia a fost elaborată de Ministerul Justiției cu suportul tuturor actorilor din sectorul justiției interesați în continuarea firească a dezvoltării respectivului sector. În scopul asigurării unui proces participativ, prin Ordinul ministrului justiției nr. 383 din 12 mai 2017 a fost constituit Grupul de lucru pentru elaborarea noului document de politici în sectorul justiției. Într-o componență reprezentativă, Grupul de lucru a întrunit reprezentanți ai Parlamentului, Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Generale, Curții Supreme de Justiție, Consiliului Superior al Magistraturii, Centrului Național Anticorupție, ai altor autorități și instituții publice, precum și reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare și organizațiilor societății civile.

La începutul anului 2018, fiind ultimul an de mandat al legislativului, prim-ministrul a anunțat direcțiile și acțiunile prioritare în reforma judiciară, detaliate de Ministerul Justiției în documentul strategic intitulat „*Mica reformă a justiției*”. Documentul strategic a reprezentat o viziune de ansamblu asupra unui set de reforme în sistemul judiciar, inclusiv cu implementare rapidă, în termen de maximum 12 luni.

Procesul de elaborare a noului document de politici în sectorul justiției a fost intensificată la sfârșitul anului 2018 începutul anului 2019, prin reanimarea activităților demarate anterior și reconceptualizarea direcțiilor strategice și a obiectivelor specifice propuse în noul document de politici în sectorul justiției.

În procesul de elaborare a Strategiei au fost îmbinate în mod complementar metodele analizei problemelor atestate în sectorul justiției și a consultărilor în cadrul ședințelor, dar și analizei opiniilor recepționate de la autoritățile și instituțiile din sector.

În acest sens, pentru identificarea problemelor de bază ale sistemului justiției au fost examinate studiile, analizele și rapoartele de dată recentă efectuate de organizațiile societății civile și instituțiile internaționale în care au fost reliefate carențe ale cadrului normativ, probleme instituționale, dar și sistemice întâmpinate atât de reprezentanții sistemului judiciar cât și de justițiabili. Procesul de examinare a documentelor menționate a fost ghidat de principiul unității dintre cantitativ și calitativ, ceea ce a presupus examinarea studiilor/rapoartelor în care se operează în mod convergent atât cu date cantitative, cât și calitative, și care redau, obiectiv, situația din diverse sub-sectoare/domenii ale justiției.

Totodată, esența obiectivelor și a acțiunilor subsecvente stabilite pentru asigurarea independenței și consolidarea integrității sistemului judiciar consună cu standardele Consiliului Europei, în special, trebuie menționate standardele/liniile directorii formulate de Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni¹⁶ și Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni¹⁷ în opiniile acestora, opiniile Comisiei de la Veneția, precum și rapoartele GRECO și CEPEJ.

Consultările asupra direcțiilor strategice propuse pentru noul document de politici au fost desfășurate atât în cadrul ședințelor și videoconferințelor (în perioada stării de urgență), cu participarea reprezentanților instituțiilor-cheie – Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, reprezentanților profesiilor conexe justiției, reprezentanților partenerilor de dezvoltare, mediului academic și societății civile, cât și prin colectarea propunerilor/avizelor asupra proiectului prezentei Strategii. La fel, discuții cu caracter focalizat și structurat a fost desfășurate în cadrul focus-grupurilor pentru a colecta date privind experiențele și problemele practice întâmpinate de reprezentanții sistemului judiciar, precum și de justițiabili, a estima necesitățile acestora și a formula soluții viabile de remediere. Totodată, în cadrul focus- grupurilor au fost puse în discuție și examinate/subiecte sensibile care trezesc disensiuni între reprezentanții sistemului.

Cu prilejul celebrării „Zilei Europei” în anul 2019 a fost solicitată opinia publicului privind situația în domeniul justiției, dar și viziunea privind schimbările ce se impun a fi făcute în sectorul justiției. Opiniile exprimate direct de persoanele interesate (cu vârste și ocupații diferite) au vizat în mare parte: lupta împotriva corupției, independența justiției, respectarea pe deplin a drepturilor omului, accelerarea proceselor de înfăptuire a justiției, o mai bună aplicare a legislației, o accesibilitate ușoară la informații practice din domeniul juridic. Propunerile au fost analizate din perspectiva reflectării lor în documentul de politici, fiind acoperite de direcțiile strategice pe care le propune prezenta Strategie.

¹⁶ Opiniile Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni: < <https://www.coe.int/en/web/ccje/ccje-opinions-and-magna-carta> >.

¹⁷ Opiniile Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni: < <https://www.coe.int/en/web/ccpe/opinions/adopted-opinions> >.

În procesul de definitivare a proiectului Strategiei și a Planului de acțiuni, Ministerul Justiției a solicitat și suportul Consiliului Europei care a furnizat expertizele necesare. De asemenea, Consiliul Europei a oferit asistență și în procesul de evaluare a costurilor necesare implementării Strategiei.

Pentru a asigura transparența în procesul decizional, noul document de politici în sectorul justiției a fost consultat, pe larg, cu toți actorii interesați, autoritățile publice, reprezentanții societății civile și partenerii de dezvoltare.

VI. PROCEDURILE DE RAPORTARE ȘI MONITORIZARE

Raportarea și monitorizarea implementării Strategiei se realizează în cadrul instituțional, în baza metodologiei de monitorizare și evaluare, prin prisma măsurilor concrete reflectate în Planul de acțiuni.

1. Cadrul instituțional

Responsabilitatea pentru raportarea și monitorizarea Strategiei și Planului de acțiuni revine:

- 1) instituțiilor implementatoare;
- 2) persoanelor responsabile din cadrul instituțiilor implementatoare - „focal point”;
- 3) grupului de monitorizare;
- 4) secretariatului grupului de monitorizare;
- 5) forului decidenților din sectorul justiției;
- 6) comisiei parlamentare de profil.

Instituțiile implementatoare vor fi identificate în Planul de acțiuni. Instituțiile implementatoare vor asigura reflectarea obiectivelor/măsurilor din Strategie și Planul de acțiuni în propriile planuri anuale de activitate, cu planificarea resurselor financiare pentru executarea acestora.

Persoanele responsabile din cadrul instituțiilor implementatoare - „focal point” (în continuare – *persoane responsabile*) vor fi desemnate prin ordin intern al conducătorilor instituțiilor implementatoare. Numirea persoanelor responsabile va permite facilitarea comunicării instituțiilor implementatoare cu secretariatul grupului de monitorizare. Persoanele responsabile vor asigura furnizarea tuturor informațiilor necesare/relevante și prezentarea rapoartelor instituțiilor implementatoare privind gradul de implementare a Strategiei și a Planului de acțiuni.

Instituțiile implementatoare au sarcina de a asigura continuitate în activitatea persoanelor responsabile și, după caz, reducerea volumului de lucru al acestora, astfel încât să se concentreze asupra implementării Strategiei și a Planului de acțiuni, comunicării cu secretariatul grupului de monitorizare, pregătirea și furnizarea informațiilor necesare.

Grupul de monitorizare va fi constituit prin ordin al ministrului justiției din reprezentanții instituțiilor implementatoare și reprezentanții societății civile. În sarcina grupului de monitorizare va fi atribuită evaluarea semestrială a gradului de implementare a Strategiei și Planului de acțiuni potrivit metodologiei de monitorizare și evaluare a implementării acestora. Grupul de monitorizare va semnaliza riscurile de executare tardivă sau de neexecutare a măsurilor din Planul de acțiuni. Un aspect important al activității grupului de monitorizare va fi aprecierea atingerii obiectivelor din Strategie și evaluarea impactului scontat al acestora. Organizarea și funcționarea grupului de monitorizare va fi reglementată în regulamentul aprobat de ministrul justiției.

Secretariatul grupului de monitorizare va fi asigurat de subdiviziunea din cadrul Ministerului Justiției cu suportul unor consultanți tehnici contractați în acest sens.

Secretariatul va sprijini grupul de monitorizare în desfășurarea activităților de monitorizare și va:

1) colecta, stoca și sintetiza informațiile prezentate de instituțiile implementatoare și va elabora proiectele rapoartelor trimestriale și anuale privind implementarea Strategiei și Planului de acțiuni;

2) asigura interacțiunea cu comisia parlamentară de profil și va participa la organizarea ședințelor anuale de evaluare și raportare a nivelului realizării Strategiei și Planului de acțiuni;

3) oferi suport metodologic persoanelor responsabile din cadrul instituțiilor implementatoare;

4) îndeplini și alte atribuții conform Regulamentului de organizare și funcționare a grupului de monitorizare.

Forul decidenților din sectorul justiției va fi constituit în componența: ministrului justiției, președintelui Consiliului Superior al Magistraturii, președintelui Consiliului Superior al Procurorilor, președintelui Curții Supreme de Justiție, procurorului General, directorul Institutului Național al Justiției, președintelui Uniunii Avocaților din Republica Moldova, președintelui Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, președintelui Consiliului de Mediere. În cazul în care problemele abordate în cadrul forului implică cheltuieli bugetare, la discuții se invită ministrul finanțelor.

În competența forului intră asigurarea sprijinului decizional pentru implementarea Strategiei și Planului de acțiuni, precum și suportul în implementarea armonioasă a obiectivelor/măsurilor de către o instituție implementatoare sau depășirea blocajelor la realizarea unor obiective/măsurii ce implică mai multe instituții implementatoare, care au poziții divergente.

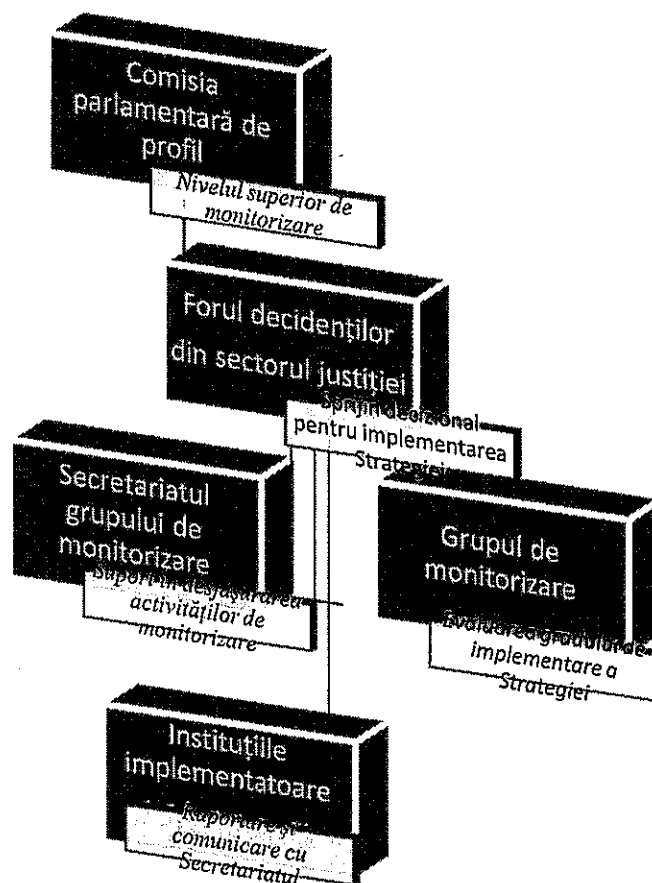
Forul se va întruni la necesitate și va oferi îndrumare strategică în procesul de implementare a Strategiei și Planului de acțiuni, va reacționa atunci când sunt identificate unele probleme în implementarea acestora sau în cazul în care există întârzieri în implementare.

Comisia parlamentară de profil (Comisia juridică numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova) va reprezenta nivelul superior pentru activitatea de monitorizare și raportare privind gradul de implementare a Strategiei și Planului de acțiuni.

Comisia parlamentară de profil va organiza audieri anuale privind gradul de implementare a Strategiei și Planului de acțiuni. În cadrul audierilor vor fi prezentate rapoartele anuale privind gradul de implementare a Strategiei și Planului de acțiuni, după caz, rapoartele alternative ale organizațiilor societății civile, cu identificarea progresului atins în implementarea acestora dar și a deficiențelor constatate în procesul implementării.

Urmare a audierilor anuale, comisia parlamentară de profil va elabora propriul raport care urmează să constate progresele, insuccesele și provocările în implementarea Strategiei și Planului de acțiuni. Raportul va conține recomandări pentru instituțiile implementatoare care au admis tergiversări fie nu au realizat acțiunile stabilite. În cazul unor provocări majore legate de implementarea Strategiei și Planului de acțiuni, raportul comisiei parlamentare de profil urmează a fi audiat în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, urmând să fie aprobată o hotărâre prin care să fie prezentate soluții și recomandări pentru depășirea și eliminarea deficiențelor atestate.

REPREZENTAREA GRAFICĂ A MECANISMULUI DE MONITORIZARE A STRATEGIEI

2. Metodologia de monitorizare și evaluare a Strategiei și Planului de acțiuni

Monitorizarea și evaluarea Strategiei și a Planului de acțiuni se desfășoară în vederea identificării progreselor înregistrate în implementare , constatării și remedierii deficiențelor apărute pe parcursul implementării obiectivelor/măsurilor, precum și a creșterii gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a acestora.

Ministerul Justiției va elabora și aproba metodologia de monitorizare și evaluare a Strategiei și Planului de acțiuni, după consultarea părților interesate și a comisiei parlamentare de profil. Metodologia de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei și Planului de acțiuni va fi plasată pe pagina web a Ministerului Justiției.

3. Termenele raportării și evaluării implementării Strategiei și Planului de acțiuni

Rapoartele privind implementarea Strategiei și Planului de acțiuni se prezintă secretariatului grupului de monitorizare de către instituțiile implementatoare, semestrial și anual, până la data de 15 a lunii următoare termenului scadent.

La evaluarea Strategiei și Planului de acțiuni se analizează eficiența și impactul scontat al obiectivelor și măsurilor, precum și modul de folosire a resurselor alocate în vederea implementării acestora.

În raportul de evaluare se enumeră factorii ce contribuie la succesul sau eșecul, sustenabilitatea rezultatelor și impactul Strategiei și Planului de acțiuni. Evaluarea impactului Strategiei se realizează la fiecare doi ani, în privința măsurilor realizate cu cel puțin un an înainte, precum și la expirarea unui an de la termenul-limită de acțiune a Strategiei și Planului de acțiuni.

Raportarea alternativă de către organizațiile societății civile este încurajată. Rapoartele alternative pot oferi aprecieri calitative privind obiectivele atinse și măsurile realizate din Strategie și Planul de acțiuni fiind susținute, inclusiv, prin sondajele realizate pentru măsurarea calității, eficienței și accesului la serviciile juridice. Prezentarea rapoartelor alternative rămâne la discreția reprezentanților societății civile, care pot fi realizate în parteneriat cu partenerii de dezvoltare. Valoarea rapoartelor alternative este cu atât mai mare în contextul în care societatea civilă este cea care veghează ca interesul cetățeanului să fie corect reflectat și integrat în politicile publice dezvoltate de autoritățile statului și contribuie la sporirea gradului de responsabilizare a acestora față de cetățean.

PLANUL DE ACȚIUNI
pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021-2024

Direcția strategică 1. INDEPENDENȚA, RESPONSABILITATEA ȘI INTEGRITATEA ACTORILOR DIN SECTORUL JUSTIȚIEI														
Obiectivul 1.1. Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și Procuraturii														
Rezultatul scontat:														
1. Independența sistemului judecătoresc și a Procuraturii consolidate;														
2. Capacitățile instituționale ale autorităților de administrare (Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor) fortificate														
Obiectivul specific	Acțiunea	Termenul-limită de implementare										Indicatori de rezultat	Instituții responsabile	Costuri (mii lei)
		2021		2022		2023		2024						
		I	II	V	I	II	V	I	II	V	I			

[illegible]

[illegible]

Obiectivul specific	Acțiunea	Termenul-limită de implementare												Indicatori de rezultat	Instituții responsabile	Costuri (mii lei)				
		2021						2022			2023						2024			
			I	II	V				I	II	V							I	II	V
1.2.1. Eficientizarea activității autorităților cu competențe în domeniul anticorupției și integrității	a) Modificarea legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și a eficientizării activității Autorității Naționale de Integritate																1. Proiect de modificare a cadrului normativ elaborat și consultat public; 2. Proiect de modificare a cadrului normativ aprobat de Guvern; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ adoptat.	Ministerul Justiției, Autoritatea Națională de Integritate, Comisia parlamentară de profil	În limita alocațiilor bugetare aprobate	
	b) Limitarea competetelor Procuraturii Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție de nivel înalt																1. Proiect de modificare a cadrului normativ elaborat și consultat public; 2. Proiect de modificare a cadrului normativ aprobat de Guvern; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ adoptat.	Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Comisia parlamentară de profil	În limita alocațiilor bugetare aprobate	
1.2.2. Asigurarea unei verificări efective a declarațiilor de avere și interese ale	Verificarea prioritară a averilor și intereselor tuturor judecătorilor, procurorilor, membrilor																1. Numărul/rata judecătorilor procurorilor de ANI în coraport cu numărul total; 2. Rezultatele verificărilor publicate.	Autoritatea Națională de Integritate	În limita alocațiilor bugetare aprobate	

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

Obiectivul specific	Acțiunea	Termenul-limită de implementare										Indicatori de rezultat	Instituții responsabile	Costuri (mii lei)			
		2021		2022		2023		2024									
		I	II	I	II	I	II	I	II								
1.4.1. Fortificarea mecanismelor de independență, a organizării profesiei conexe justiției și îmbunătățirea a calității serviciilor acordate	a) Instituirea sancțiunilor pentru amesturarea în activitatea avocaților														1. Proiect de modificare a cadrului normativ elaborat și aprobat de Guvern; 2. Proiect de modificare a cadrului normative adoptat.	Ministerul Justiției, Uniunea Avocaților, Comisia parlamentară de profil	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	b) Asigurarea în publicării în Registrul de stat al actelor juridice a actelor normative aprobate de organele														1. Mecanism de transmitere de către organele profesionale ale profesiei conexe justiției în Registrul de stat al actelor juridice a actelor normative	Ministerul Justiției, Organele profesionale ale profesiei conexe justiției	În limita alocațiilor bugetare aprobate
Obiectivul 1.4. Consolidarea capacităților profesiei juridice conexe justiției																	
Rezultatul scontat:																	
1. Mecanisme de asigurare a independenței și de organizare a profesiei conexe justiției fortificate;																	
2. Nivelul de satisfacție a beneficiarilor serviciilor acordate de reprezentanții profesiei conexe ridicat.																	

	răspundere disciplinară etc.																	adoptat de Parlament.	Ministerul Justiției, Uniunea Executorilor Judecătorești, Comisia parlamentară de profil	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	b) Modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești în vederea sporirii gradului de responsabilizare a executorului judecătoresc și fortificarea procedurii de control etc.																	1. Propuneri de modificare a cadrului normativ formulate și agreate în cadrul grupului de lucru; 2. Proiect de modificare a cadrului normativ aprobat de Guvern; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ adoptat de Parlament.		
	c) Dezvoltarea și consolidarea rețelei de para-juriști prin revizuirea mecanismului de: - selectare, și contractare și remunerare; - instruire inițială și continuă; - responsabilizare																	1. Mecanism de selectare, contractare, revizuit; 2. Nr. instruiiri inițiale și continue organizate / nr participanților; 3. Rețea de parajuriști extinsă anual cu 10 unități.	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, autoritățile administrației publice locale	728,1
1.4.3. Îmbunătățirea sistemului contributiv de garanții sociale	a) Modificarea cadrului legal în scopul îmbunătățirii mecanismului de asigurare socială și medicală a reprezentanților profesivilor conexe justiției																	1. Grup de lucru creat; 2. Propuneri de modificare a cadrului normativ formulate și agreate în cadrul grupului de lucru; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ aprobat de Guvern; 4. Proiect de modificare a cadrului normativ	Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Organele profesionale ale profesivilor conexe justiției, Comisia parlamentară de	În limita alocațiilor bugetare aprobate

Obiectivul specific	Acțiunea	Termenul-limită de implementare												Indicatori de rezultat	Instituții responsabile	Costuri (mii lei)	
		2021			2022			2023			2024						
		I	II	V	I	II	V	I	II	V	I	II	V				
2.1.1. Facilitarea accesului la justiție, în special a grupurilor vulnerabile	a) Ajustarea legislației penale și procesuale la prevederile Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul)														1. Grup de lucru creat; 2. Propuneri de modificare a cadrului normativ formulate și agreeate în cadrul grupului de lucru; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ aprobat de Guvern; 4. Proiect de modificare a cadrului normativ adoptat.	Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, OSC	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	b) Modificarea legislației în vederea asigurării drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală														1. Propuneri de modificare a cadrului normativ formulate și agreeate în cadrul grupului de lucru; 2. Proiect de modificare a cadrului normativ aprobat de Guvern; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ adoptat.	Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, OSC	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	c) Implementarea mecanismului de monitorizare electronică a persoanelor care comit acte de violență în familie														1. Echipament tehnic achiziționat și funcțional; 2. Nr. persoanelor monitorizate electronic în raport cu nr. de ordonanțelor	Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne	4444,3

[illegible]

[illegible]

	c) Crearea industriei penitenciare în vederea implicării la muncă a condamnaților și resocializării acestora		1. Mecanism fiabil de motivare și atragerea spre colaborare a agenților economici competitivi pe piața locurilor de muncă elaborate; 2. Numărul de agenți economici noi care oferă locuri de muncă pentru persoanele deținute în sistemul penitenciar / Nr. locurilor oferite / create; 3. Numărul de angajați pentru supravegherea și paza permanentă a deținuților în zona industrială. 4. Numărul de activități de sensibilizare a comunității economice privind posibilitățile de reinserție socială a persoanelor condamnate prin muncă. 5. Numărul/Rata deținuților implicați în activități productive, de calificare și ocupationale.	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei și Infrastructurii; Ministerul Sănătății, Muncii și Sociale	702.6 (anual)
d) Crearea de centre de asistență și consiliere pentru minorii aflați în			1. Studiu de fezabilitate privind crearea centrelor, cu analiza opțiunilor; 2. Concept de	Ministerul Justiției, Sănătății, Muncii și Sociale,	1683,4 (anual - fondul de salarizare)

[illegible]

		reprezentanților sistemului judecătoresc																	
Obiectivul 2.2. Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare																			
Rezultatul scontat:																			
1. Calitatea și claritatea actelor judecătorești sporită;																			
2. Jurisprudență unitară asigurată.																			
Obiectivul specific	Acțiunea	Termenul-limită de implementare												Indicatori de rezultat	Instituții responsabile	Costuri (mii lei)			
		2021			2022			2023			2024								
		I	II	V	I	II	V	I	II	V	I	II	V						
2.2.1. Stabilirea mecanismelor de sporire a calității și clarității actelor judecătorești	a) Modificarea legislației procesual civile și penale în vederea instituirii criteriilor de calitate și claritate a hotărârilor judecătorești															Proiect de modificare a cadrului normativ adoptat.	Ministerul Justiției, Comisia parlamentară de profil	În limita alocațiilor bugetare aprobate	
	b) Analiza cadrului legal și a jurisprudenței instanțelor de judecată în scopul identificării termenilor procesuali restrânși stabiliți pentru instrumentarea unor categorii de cauze care nu permit examinarea															1. Deficiențe identificate și analizate în cadrul Grupului de lucru; 2. Propuneri formulate și agreate în cadrul Grupului de lucru; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ elaborat, după caz.	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Instanțele judecătorești, Comisia parlamentară de profil	În limita alocațiilor bugetare aprobate	

Obiectivul 2.2. Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare

Rezultatul scontat:

1. Calitatea și claritatea actelor judecătorești sporită;
2. Jurisprudență unitară asigurată.

[illegible]

[illegible]

sanctiunilor pe de categorii infractiuni si contravenitii		anual.												aprobate					
Obiectivul 2.3. Consolidarea instruirii și formării juridice																			
Rezultatul scontat																			
Sistemul de formare profesională perfecționat.																			
Obiectivul specific	Acțiunea	Termenul-limită de implementare												Indicatori de rezultat	Instituții responsabile	Costuri (mii lei)			
		2021				2022				2023							2024		
		I	II	V		I	II	V		I	II	V					I	II	V
2.3.1. Consolidarea și dezvoltarea de sistemului de formare profesională a judecătorilor și procurorilor	a) Modificarea cadrului legislativ în scopul sporirii calității formării inițiale și continue a beneficiarilor Institutului Național al Justiției																1. Grup de lucru instituit; 2. Propuneri formulate și agreate în cadrul Grupului de lucru; 3. Proiect de modificare a cadrului normativ elaborat și aprobat de Guvern; 4. Proiect de modificare a cadrului normativ adoptat de Parlament.	Ministerul Justiției, Institutul Național al Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Comisia parlamentară de profil	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	b) Asigurarea instruirii de către Institutul Național al Justiției a grupurilor mixte de judecători, procurori, și alți profesioniști, pe domenii de interes																Numărul instruirilor comune desfășurate/. numărul beneficiarilor.	Institutul Național al Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor	În limita alocațiilor bugetare aprobate

[illegible]

		2021				2022				2023				2024					În limita alocațiilor bugetare aprobate
			I	II	V		I	II	V		I	II	V		I	II	V		
2.4.1. Consolidarea instituției medierii	a) Modificarea legislației în vederea excluderii instituției medierii judiciare obligatorii																	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele judecătorești, Consiliul Mediere, Comisia parlamentară de profil	
	b) Examinarea oportunității instituirii obligativității examinării unor categorii de litigii în procedura medierii până la etapa adresării în instanța judecată																	Ministerul Justiției, Consiliul Mediere, Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele judecătorești	
	c) Fortificarea medierii în cauzele cu implicarea minorilor în conflict cu legea																	Consiliul Mediere, Procuratura Generală, Ministerul Justiției	

[illegible]

		2021				2022				2023				2024					
		I	II	V		I	II	V		I	II	V		I	II	V			
3.1.1. Continuarea procesului de reorganizare a instanțelor judecătorești și al Procuraturii	a) Analiza hărții judiciare în vederea identificării necesităților revizuirii unor circumscripții între instanțele existente din perspectiva corespunderii acestora necesităților sistemului și a justițiabilului, după caz modificarea Legii nr. 76/2016																	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	b) Implementarea Planului de construcție/renovare a clădirilor instanțelor judecătorești reorganizate potrivit Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești																	Ministerul Justiției	337080,2
																		1. Analiză efectuată și recomandări formulate; 2. Proiect de modificare a cadrului normativ elaborat și aprobat.	
																		1. Documentație de proiect standard elaborată și aprobată; 2. Terenuri pentru construcția instanțelor identificate și atribuite în gestiunea Ministerului Justiției; 3. Cinci clădiri noi ale instanțelor judecătorești construite și date în exploatare.	

[illegible]

[illegible]

[illegible]

	judiciare electronice																	elaborate și diseminate instanțelor pilot; 2. Raport post – pilotare elaborat și recomandări formulate.	Consiliul Superior al Magistraturii, Instanțele judecătorești	bugetare aprobate
	d) Instruirea personalului instanțelor cu privire la utilizarea modelelor de rapoarte statistice electronice																	1. Numărul instruirilor organizate anual; 2. Personalul din cadrul instanțelor judecătorești responsabile de statistica judiciară instruit.	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Instanțele judecătorești	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	e) Implementarea raportării statistice judiciare electronice în cadrul tuturor instanțelor judecătorești																	1. Sistem implementat în toate instanțele; 2. Numărul instanțelor care raportează pe baza Metodologiei unificate CEPEJ.	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Instanțele judecătorești	În limita alocațiilor bugetare aprobate
3.2.6. Creșterea eficienței managementului instituțional în cadrul procuraturilor	a) Elaborarea standardelor de eficiență a activității procuraturilor																	Standarde de eficiență și implementate.	Procuratura Generală, Consiliul Superior al Procurorilor	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	b) Implementarea standardelor de eficiență în cadrul sistemului Procuraturii																	Standarde de eficiență implementate.	Procuratura Generală, Consiliul Superior al Procurorilor	În limita alocațiilor bugetare aprobate
	c) Implementarea sistemului de control intern managerial în cadrul Procuraturii																	Sistem de control intern managerial implementat în fiecare procuratură, conform standardelor naționale de control intern aprobate prin Ordinul ministrului	Procuratura Generală, Consiliul Superior al Procurorilor	În limita alocațiilor bugetare aprobate

[illegible]

3.3.2. Implementarea aplicației informatice e-Dosar judiciar	dosarelor.													În limita alocațiilor bugetare aprobate
	a) Pilotarea aplicației informatice e-Dosar judiciar pentru formarea și administrarea dosarului electronic judiciar cu accesul părților												1. Raportul post-pilotare, cu indicarea erorilor depistate și a modului de înlăturare a acestora, elaborat; 2. Recomandările formulate, aplicația îmbunătățită.	Ministerul Justiției
	b) Implementarea aplicației informatice e-Dosar judiciar în toate instanțele de judecată												Aplicația e-Dosar judiciar implementată în toate instanțele judecătorești.	Ministerul Justiției
	c) Asigurarea utilizării obligatorii de către avocați a adreselor electronice de serviciu, create pe platforma <i>justice.md</i> , în scopul instituirii unui mecanism electronic de comunicare între aceștia și instanțele judecătorești												1. Cadru normativ revizuit și modificat; 2. 100% dintre avocați au acorduri semnate privind utilizarea platformei <i>justice.md</i> ; 3. Rata avocaților care utilizează platforma <i>justice.md</i> în comunicarea cu instanțele judecătorești.	Ministerul Justiției, Uniunea Avocaților
	d) Asigurarea accesului la dosare al tuturor categoriilor de participanți la procesul de												1. Rata persoanelor care au utilizat aplicația informatică e-Dosar judiciar; 2. Rata actelor depuse prin intermediul	Ministerul Justiției

[illegible]

3.3.4. Facilitarea accesului persoanelor la justiție prin aplicarea tehnologiilor informaționale	videoconferință	Asigurarea îmbunătățirii continue a funcționalității Portalului Național al Instanțelor de Judecată											1. Actualizarea conținutului portalului instanțelor judecătorești realizată; 2. Număr de vizitatori ai paginii (trafic); 3. Funcționalități care facilitează accesul persoanelor cu necesități speciale pe portal puse în aplicare; 4. Numărul de activități de promovare a portalului instanțelor naționale de judecată realizate.	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii	1804,2
													Audit al sistemului informațional efectuat	Procuratura Generală	În limita alocațiilor bugetare aprobate
3.3.5. Asigurarea îmbunătățirii continue a funcționalității Sistemului Informațional Automatizat „Urmărire penală: E- și Dosar” realizarea interconexiunii cu alte sisteme informaționale		a) Efectuarea auditului Sistemului privind funcționalitatea și securitatea cibernetică acestuia											Numărul de acte configurate în sistem	Procuratura Generală	1500,0
		b) Configurarea în Sistem formularelor tipizate ale actelor procesuale aprobate c) Crearea și implementarea modului de distribuire aleatorie											1. Modul creat și pilotat; 2. Sistem perfecționat în baza deficiențelor	Procuratura Generală	În limita alocațiilor bugetare aprobate

[illegible]

informațional a datelor din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat	asistenței juridice calificate garantate de stat b) Digitalizarea procesului de raportare a activității de către avocați și para-juriști																			Mecanism de raportare a activității de către avocați și para-juriști optimizat.	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	203,7
3.3.10. Îmbunătățirea mecanismului de acordare a serviciilor de traducere în sectorul justiției	Instituirea mecanismului de acordare a serviciilor de traducere în procesele judiciare prin sistemul de videoconferințe																			1. Cadru normativ modificat; 2. Echipament necesar achiziționat și spațiu special amenajat; 3. Servicii de traducere prin sistemul de videoconferințe asigurat.	Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii	8022,4
3.3.11. Implementarea politicilor de consolidare a securității cibernetice corelative asigurării unei justiții transparente	a) Asigurarea achiziționării și utilizării în cadrul sistemului judecătoresc a sistemului de control a vulnerabilităților PIGD. b) Instituționalizarea utilizării sistemului de control al vulnerabilităților PIGD																			1. Echipament procurat; 2. Sistem pentru verificarea vulnerabilităților la nivelul întregului sistem judecătoresc implementat	Ministerul Justiției	472,7
																				1. Politici de utilizare a soluției aprobate; 2. Rapoarte lunare de monitorizare a utilizării PIGD generate; 3. Vulnerabilități eliminate, după caz.	Ministerul Justiției, Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	236,4
3.3.12. Asigurarea	a) Inventarierea echipamentul IT																			1. Act de inventariere întocmit privind	Ministerul Justiției, Consiliul	600,6

Notă informativă
la proiectul de lege pentru aprobarea Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității
sectorului justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia

1. Denumirea autorului
Proiectul Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității în sectorul justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia a fost elaborat de către Ministerul Justiției cu suportul tuturor actorilor din sectorul justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite
<p>Condițiile care au impus elaborarea unui nou document de politici în domeniul justiției au fost determinate de necesitatea asigurării unei continuități în consolidarea sectorului prin stabilirea unor obiective care urmează a fi realizate pe parcursul următorilor patru ani de zile.</p> <p>Un exercițiu similar a demarat și în anul 2011 când prin Legea nr. 231 din 25.11.2011 a fost aprobată Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ), iar prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012 a fost aprobat Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei. Ulterior, prin Hotărârea Parlamentului nr.259 din 08.12.2016 a fost prelungit, până la 31.12.2017, termenul de realizare a mai multor acțiuni din SRSJ, care figurau a fi nerealizate.</p> <p>Implementarea SRSJ a contribuit la crearea unei baze normative noi pentru majoritatea instituțiilor și profesiilor din sectorul justiției. În același timp, în pofida eforturilor depuse pînă în prezent, starea lucrurilor în justiție nu a ajuns să îndeplinească standardele de înaltă calitate stabilite pentru aceasta.</p> <p>Prin urmare, conjugarea eforturilor de consolidare a sectorului justiției prin asumarea responsabilităților de către toți actorii din cadrul sistemului judecătoresc necesită trasarea în continuare a unor obiective care să permită crearea unui sistem eficient, transparent, modern adaptat cerințelor societății și care să răspundă provocărilor viitorului. În același timp, procesul de planificare strategică trebuie să fie un proces permanent, continuu și coerent, fapt care poate fi asigurat printr-un document de politici sectorial.</p> <p>Noul document de politici va oferi o viziune clară în privința proceselor în sectorul justiției care urmează a fi demarate în următoarea perioadă de 4 ani (2021-2024). În același timp, avînd în vedere reformele realizate pînă în prezent, noua strategie va constitui o continuare firească a activităților demarate, motiv pentru care se intenționează distanțarea de la conceptul de reformare și concentrarea pe aspectele de dezvoltare, după caz de consolidare sau valorificare a potențialului sectorului justiției.</p>
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Acest proiect nu implică analiza gradului de compatibilitate.
4. Principalele prevederi ale proiectului
<i>Cu referire la proiectul Strategiei</i>
Proiectul Strategiei cuprinde <i>nouă capitole</i> , după cum urmează:

I. Introducere – tezele înserate la acest compartiment vizează aspectele generale privind importanța asigurării într-un stat de drept a unei justiții independente și imparțiale, a cărei sarcini este într-un final edictarea unui act judecătoresc de calitate.

II. Descrierea situației

Respectivul compartiment din proiect cuprinde o analiză a: (1) principalelor reforme legislative și instituționale realizate sub umbrela strategiei anterioare, care a fost implementată pe parcursul a 6 ani de zile, (2) rezultatele obținute, (3) impactul schimbărilor asupra întregului sector, (4) date privind gradul de încredere a societății în actul de justiție, precum și (5) problemele, dar și provocările identificate.

III. Obiectivele, direcțiile strategice, domeniile de intervenție și rezultatele scontate

Obiectivul general al strategiei este: „Sectorul justiției accesibil, transparent, eficient și responsabil”.

Totodată, se propune ca noul document strategic să fie orientat pe 3 *direcții strategice*, iar pentru fiecare direcție strategică au fost identificate *obiective generale* (în total 11), după cum urmează:

- **Direcția strategică I** – „Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției”, cu următoarele obiective generale:
 - 1) Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și Procuraturii;
 - 2) Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției;
 - 3) Sporirea gradului de transparență și încredere în justiție;
 - 4) Consolidarea capacităților profesiilor conexe justiției.
- **Direcția strategică II** – „Accesul la justiție și calitatea actului de justiție”, cu următoarele obiective generale:
 - 1) Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului în sectorul justiției;
 - 2) Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare;
 - 3) Consolidarea instruirii și formării juridice;
 - 4) Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor.
- **Direcția strategică III** – „Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției”, cu următoarele obiective specifice:
 - 1) Continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc și Procuraturii;
 - 2) Consolidarea capacităților administrative și manageriale în sectorul justiției;
 - 3) Dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale judiciare.

Obiectivul general, direcțiile strategice și obiectivele specifice ale noului document ținesc problemele critice și vulnerabilitățile sectorului justiției atestate în rapoartele de evaluare și în discuțiile avute cu actorii din sector și se concentrează pe asigurarea coerenței și continuității reformelor precedente, pe modernizarea în continuare a sectorului, creșterea eficienței, calității și accesului la sistemul judiciar, precum și se orientează spre noile tendințe moderne abordate în domeniul justiției de mai multe structuri europene.

IV. Estimarea progresului, impactului și costurilor implementării

În vederea măsurării eficienței implementării măsurilor stabilite, în calitate de indicatorii de progres vor servi: sondajele privind gradul de satisfacție a justițiabililor; rapoartele de monitorizare a proceselor judiciare; rapoartele mecanismelor internaționale; numărul condamnărilor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului etc.

V. Premisele unei implementări eficiente și riscurile implementării

Pentru a asigura o implementare eficientă a acestui document de politici, cu obținerea rezultatului scontat și excluderea tuturor riscurilor, este necesar a fi menținute următoarele premise: (1) voință politică; (2) asigurare financiară; (3) asumarea responsabilității din partea instituțiilor implementatoare; (4) control public, monitorizare independentă și imparțială.

Potențialele riscuri majore, unele dintre ele fiind identificate și în Strategia anterioară, se rezumă la: 1) *Instabilitatea politică*; 2) *Rezistența la reformă a actorilor din sectorul justiției*; 3) *Capacitatea limitată de prognozare și alocare a resurselor (financiare, materiale, umane) necesare implementării Strategiei*; 4) *Impactul pandemiei COVID-19*.

VI. Procesul de elaborare

Procesul de elaborare a noii strategii a demarat în anul 2017, prin Ordinul ministrului justiției nr. 383 din 12 mai 2017 fiind constituit un grup de lucru în acest sens. La data de 29 mai 2017, a avut loc lansarea procesului de elaborare a unui nou document de politici în cadrul căreia au fost prezentate criteriile de elaborare a noului document. O altă ședință a avut loc în data de 17 noiembrie 2017. În cadrul ședinței au fost prezentate principalele direcții strategice.

În același timp, având în vedere că anul 2018 a fost ultimul an de mandat al legislativului, urmare a consultării cu partenerii de dezvoltare s-a convenit asupra faptului ca noul document de politici urmează a fi promovat de către noul executiv și urmează să constituie angajamentul acestuia din urmă. Din acest considerent, în anul 2018 Ministerul Justiției și-a concentrat activitatea pe elaborarea și promovarea proiectelor în sectorul justiției care au fost stabilite ca priorități în „Mica reformă a justiției”, asumată de către cabinetul de miniștri.

În același timp, procesul de elaborare a proiectului noului document de politici nu a fost sistat. În acest sens, prin scrisoarea din 05.09.2018 cu nr. 03/10173 Ministerul Justiției a solicitat tuturor actorilor din sector prezentarea opiniei privind problemele din sectorul justiției și acțiunile care urmează a fi întreprinse pentru soluționarea acestora.

Procesul de elaborare s-a intensificat începând cu 2019 când ministerul a interacționat cu toți actorii sectorului. În acest sens, pe parcursul lunilor februarie-martie 2019 au avut loc întâlniri (inclusiv în teritoriu) cu reprezentanți ai sistemului judecătoresc, Procuraturii, profesiilor conexe justiției, mediul academic, mediul de afaceri în vederea identificării necesităților de reformă și a soluțiilor pentru îmbunătățirea sectorului justiției.

În luna august 2019, Ministerul Justiției a solicitat asistența Consiliului Europei pentru efectuarea unei expertize la proiectul inițial al Strategiei prin raportare atât la constatările făcute de către experții CoE în evaluarea strategiei anterioare, cât și ținând cont de noile priorități. Opinia experților a fost recepționată în luna septembrie 2019.

Pe parcursul lunii decembrie 2019, proiectul Strategiei a fost ajustat la recomandările CoE, precum și la opiniile recepționate de la unele entități. Totodată, a fost demarat și procesul de elaborare a proiectului Planului de acțiuni care reflectă domeniile de intervenție strategică identificate în proiectul Strategiei. În luna aprilie 2020, a fost recepționată o nouă expertiză asupra proiectului Strategiei și Planului de acțiuni.

Pe parcursul lunilor februarie-iulie 2020, au avut loc mai multe ședințe de lucru cu toți actorii interesați, autoritățile publice, reprezentanții societății civile și partenerii de dezvoltare.

VII. Procedurile de raportare și monitorizare

Potrivit proiectului, responsabilitatea pentru raportarea și monitorizarea Strategiei și Planului de acțiuni revine:

- 1) *instituțiilor implementatoare*;

- 2) *persoanelor responsabile din cadrul instituțiilor implementatoare* - „focal point”;
- 3) *grupului de monitorizare* - constituit prin ordinul ministrului justiției din reprezentanții instituțiilor implementatoare, dar și reprezentanții societății civile;
- 4) *secretariatului grupului de monitorizare* - va fi asigurat de subdiviziunea din cadrul Ministerului Justiției cu suportul unor consultanți tehnici contractați în acest sens;
- 5) *forului decidenților din sectorul justiției* - va fi constituit în componența: ministrului justiției, Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii, Președintelui Consiliului Superior al Procurorilor, Președintelui Curții Supreme de Justiție, Procurorul General, Directorul Institutului Național al Justiției, Președintelui Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Președintelui Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, Președintelui Consiliului de Mediere. În cazul în care problemele abordate în cadrul forului implică cheltuieli bugetare, la discuții se invită ministrul finanțelor;
- 6) *comisiei parlamentare de profil*.

De asemenea, s-a stabilit și procedura de monitorizare a implementării, precum și perioadele de raportare.

Cu referire la proiectul Planului de acțiuni

Proiectul Strategie este însoțit și de un Plan de acțiuni care constituie instrumentul de punere în aplicare a obiectivelor propuse prin documentul strategic. Planul de acțiuni urmează structura Strategie, astfel cuprinzând cele 3 direcții strategice. Fiecare direcție strategică cuprinde: *obiective generale, obiective specifice și acțiunile nemijlocite*.

La fel, în Planul de acțiuni este indicată perioada de timp în cadrul căreia va fi programată desfășurarea fiecărei activități și autoritățile competente, precum și indicatorii de rezultat.

5. Fundamentarea economico-financiară

Sursele financiare necesare pentru implementarea strategiei vor fi acoperite din:

- a) bugetul de stat;
- b) mijloacele financiare ale organizațiilor internaționale;
- c) suportul oferit de partenerii de dezvoltare.

Implementarea practică a Strategiei presupune și o majorare a bugetului sectorial. Având în vedere complexitatea acestui exercițiu, precum și necesitatea de a antrena specialiști în domeniu, cu suportul Consiliului Europei au fost contractați doi experți (unul național și altul internațional) care au estimat costurile necesare pentru realizarea unor acțiuni planificate. În cadrul exercițiului de evaluare a costurilor au fost antrenați și reprezentanții autorităților implementatoare. Metodologia utilizată de către experți în baza căreia au fost estimate costurile se anexează.

În cea mai mare parte acțiunile vor fi realizate în limita mijloacelor financiare alocate anual, costuri suplimentare fiind stabilite pentru 49 de acțiuni (29,5%) din numărul total de 166 de acțiuni planificate în Plan. Calculele estimative arată că suma totală necesară pentru aceste acțiuni este de 515 378,6 mii lei. Din această sumă aproximativ 65% o constituie suma necesară pentru construcția noilor instanțe judecătorești care deja a fost planificată anterior.

Totodată, la această etapă pentru unele acțiuni nu a fost posibilă efectuarea unei estimări, exercițiu care va fi realizat ulterior în procesul de elaborare a CBTM.

Nu poate fi vorba de o exactitate absolută a costurilor în cadrul unui astfel de exercițiu și a unor acțiuni preconizate pe o perioadă temporală de 4 ani. Totuși, indiferent de riscurile pe care le generează caracterul relativ al acestor costuri, care sunt pasibile modificărilor dirijate de

schimbările economice ce se vor produce atât în Moldova, cât și pe plan mondial, ele pot servi o bază suficientă și solidă pentru o planificare judicioasă și realistă a resurselor pentru a realiza reformele necesare.

În plus aceste costuri reprezintă o platformă deja creată pentru a atrage donatori interesați și care au posibilitate să ajute Moldova la reformarea sectorului justiției în întregime sau în anumite domenii/aspecte specifice.

Acțiunile pentru care s-au identificat costurile estimative pot fi grupate în următoarele blocuri:

1) efectuarea unor studii / cercetări / sondaje/ elaborarea unor proiecte ample de acte normative – de regulă realizarea acestor acțiuni va fi bazată pe experiența consultanților independenți (nu funcționari publici) iar la calculul cheltuielilor de consultanță s-au luat în considerare prețurile medii achitate de donatorii activi în Republica Moldova pentru remunerarea muncii.

2) alocarea de unități de personal precum și majorarea salariului unor categorii de funcționari din cadrul instanțelor de judecată

În scopul fortificării capacităților unor instituții, având în vedere numărul actual de personal dar și complexitatea și diversitatea sarcinilor atribuite, s-a propus alocarea suplimentară a unor unități de personal.

Totodată, constituie un imperativ necesitatea înlăturării discrepanței dintre nivelul de salarizare a colaboratorilor instanțelor de judecată care contribuie la exercitarea puterii judecătorești în raport cu colaboratorii care contribuie la exercitarea puterii legislative și celei executive. În Hotărârile Curții Constituționale nr.24 din 10 septembrie 2013 și nr. 25 din 6 noiembrie 2014 instanța de contencios constituțional a reținut că această discrepanță constituie un factor discriminatoriu și, în final, un factor dezechilibrant între puterile statului or, asigurarea unui echilibru între puterile statului se reflectă și în gradul de proporționalitate al asigurării materiale a personalului administrativ, care în final contribuie la realizarea sarcinilor de către reprezentanții acestor trei puteri. În vederea executării acestor hotărâri au fost efectuate modificările/ ajustările de rigoare în Legea nr. 48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici. Prin adoptarea noii Legii nr.270/2018 privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar și abrogarea Legii nr. 48/2012 din nou a fost admis un nivel inferior de salarizare a funcționarilor din sistemul judecătorec în raport cu salarizarea unor funcții identice din cadrul autorităților legislative și executive.

3) dezvoltare de infrastructură – cu referire la acest aspect cu preponderență cea mai mare sumă urmează a fi alocată pentru construcția noilor sedii ale judecătoriilor.

4) dezvoltarea sistemelor informaționale judiciare.

Prin raportare la categoriile de acțiuni grupate în blocurile indicate mai sus, sumele pot fi distribuite după cum urmează: 1) 9048,3 lei; 2) 74736,6 lei; 3) 834863,7 lei; 4) 91182,0 lei.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Având în vedere că acest proiect este un document de politici și nu un act cu caracter normativ, nu este necesar operarea modificărilor în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Întregul proces de elaborare a proiectului a fost descris mai sus (a se vedea la pct.4).

Acest proces a combinat cele două modalități de consultare a opiniilor celor interesați: 1) *solicitarea propunerilor în formă scrisă*; 2) *organizarea ședințelor de lucru*.

Astfel, pe parcursul lunilor februarie-martie 2019, în scopul identificării necesităților de reformă și a soluțiilor pentru îmbunătățirea sectorului justiției direct de la cei cărora le sunt adresate, Ministerul Justiției a avut ședințe cu diverși actori ai sectorului justiției, după cum urmează:

- **1 februarie (Curtea de apel Comrat)** - au fost prezenți atât judecătorii instanței de apel Comrat și Cahul, cât și judecătorii care activează în judecătoriile din circumscripția acestor Curți de apel. La fel, la ședință au fost prezenți: reprezentanții secretariatelor instanțelor judecătorești, Direcției de justiție a Găgăuziei, Adunării Populare a Găgăuziei, Camerei teritoriale a executorilor judecătorești Sud, a reprezentanței Oficiului Avocatului Poporului din Comrat, Biroului de probațiune Comrat, avocați, coordonatorul Oficiului Teritorial Comrat al CNAJGS.
- **8 februarie (Curtea de apel Bălți)** – au fost prezenți reprezentanții corpului judecătoresc din instanța de apel, precum și din instanțele din circumscripția acesteia, personalul instanțelor (șefi de secretariate, asistenți judiciari, grefieri), reprezentanții Camerei teritoriale a executorilor judecătorești Nord și a Baroului de avocați Bălți.
- **13 februarie** întâlnirea a avut loc cu reprezentanții **Procuraturii Generale**.
- **14 februarie (Curtea de apel Chișinău)** - întâlnirea a avut loc cu judecătorii Curții de apel Chișinău și judecătorii care activează în judecătoriile din circumscripția respectivei curți de apel.
- **19 februarie** discuții au fost purtate cu **liberii profesioniști** (avocați, notari, executori judecătorești, experți judiciari, mediatori, administratori autorizați, interpreți/traducători).
- **21 februarie** - discuții au fost purtate cu **mediul de afaceri**.
- **22 februarie** – discuții au fost purtate cu **mediul academic**.
- **28 februarie** – reprezentanții Ministerului Justiției au purtat o discuție cu **Plenul Curții Supreme de Justiție**.
- **5 martie** - a avut loc ședința comună a reprezentanților **Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor**.

Proiectul Strategiei elaborat ca urmare a sintetizării tuturor propunerilor identificate în cadrul acestor discuții *a fost lansat pentru primele consultări publice* în data de **13 aprilie 2019**.

În **luna august 2019**, Ministerul Justiției a solicitat asistența Consiliului Europei pentru efectuarea unei expertize la proiectul inițial al Strategiei prin raportare atât la constatările făcute de către experții CoE în evaluarea strategiei anterioare, cât și ținând cont de noile priorități. Opinia experților a fost recepționată în **luna septembrie 2019**.

La **3 ianuarie 2020**, proiectul Strategiei și a Planului de acțiuni au fost transmise membrilor Grupului ad-hoc de experți ai Consiliului Europei. Expertizele CoE au fost remise în adresa Ministerului Justiției în luna **aprilie 2020**.

La **13 ianuarie 2020**, Ministerul Justiției a solicitat tuturor autorităților responsabile formularea propunerilor/comentariilor asupra propunerilor stabilite în proiectul Planul de acțiuni, precum și prezentarea de noi propuneri care urmează a fi incluse.

Ședințele de lucru organizate în 2020:

- **5 martie 2020** – ședința de lucru cu reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii, judecători din cadrul mai multor instanțe de judecată (CSJ, curți de apel, judecătorii), precum și reprezentanți ai societății civile și partenerilor de dezvoltare;
- **10 martie 2020** - ședință cu reprezentanții sistemului Procuraturii și Consiliului Superior al Procurorilor;
- **5 mai 2020** – videoconferință cu experții CoE în cadrul căreia au fost prezentate principalele recomandări formulate în documentele de expertiză;

- **9 iunie 2020** – videoconferință cu experții CoE în partea ce ține de procesul de evaluare a costurilor;
- **11 iunie 2020** – videoconferință cu CoE și reprezentanții CSM, CSP, PG, INJ și ai societății civile;
- **7 iulie 2020** – Dialogului online de politici: „Strategia pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției”. În cadrul evenimentului au participat Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Ambasadorul SUA în Republica Moldova, șeful Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, reprezentanții instituțiilor de stat cu competențe în sector dar și reprezentanții societății civile.
- **21, 29-30 iulie 2020** – atelier de lucru cu reprezentanții societății civile.

Adițional consultărilor proiectului de pe platforma Ministerului Justiției, în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. nr.18-23-7125 din 06.08.2020 proiectul a fost expedit pentru avizare.

În scopul asigurării transparenței în procesul decizional, pe pagina oficială web a Ministerului Justiției www.justice.gov.md a fost creat un directoriu „Noua Strategie în sectorul justiției” unde pot fi consultate versiunile acestui proiect la diferite etape, opiniile recepționate și evenimentele desfășurate.

Ministru

Fadei NAGACEVCHI